

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego**

dokonanej w dniach 3-5 grudnia 2012 r. przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Mielicki - członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Alicja Budak - ekspert PKA**
- prof. dr hab. Jan Pawlaczyk - ekspert PKA**
- prof. dr hab. Stanisław Kondracki - ekspert ds. jakości PKA,**
- mgr Izabela Kwiatkowska-Sujka – ekspert formalno-prawny PKA,**
- mgr Marcin Wojtkowiak – ekspert PKA, przedstawiciel pracodawców,**
- lek. med. Anna Dąbrowska – ekspert ds. studiów doktoranckich PKA,**
- student Dawid Kolenda – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.**

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Ocena instytucjonalna na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonego przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Ocena instytucjonalna na Wydziale została przeprowadzona po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, członkami Uczelnianego i Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, nauczycielami akademickimi, pracownikami administracyjnymi, pracodawcami, doktorantami, studentami i słuchaczami studiów podyplomowych.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego jest jednym z czterech Wydziałów tej Uczelni. Na Wydziale studiuje przeszło 1000 studentów, których kształci m.in. 14 nauczycieli akademickich z tytułem naukowym, 15 doktorów habilitowanych oraz 85 doktorów. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Wydziału są katedry i zakłady. W ramach jednolitych studiów magisterskich Wydział prowadzi studia na kierunku „Farmacja” oraz „Analityka Medyczna”, prowadzi ponadto studia doktoranckie, studia podyplomowe, oraz zawodowe kursy

dokształcające i specjalizacyjne. Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie nauk farmaceutycznych, ma również prawo wnioskowania o nadanie tytułu profesora nauk farmaceutycznych. Wydział posiada kategorię naukową B.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	7 228	996	435	52	-	-
studia niestacjonarne	1 429	44	50	14	169	72
RAZEM:	8 657	1 040	485	66	169	72

Strategia Rozwoju WUM, przyjęta Uchwałą Senatu nr 8/2009, wyznacza główne kierunki rozwoju Uczelni, biorąc pod uwagę rozwój inwestycyjny, dydaktyczny, naukowy i kadrowy Uczelni jako całości, obejmując wszystkie Wydziały, w tym również Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej. Misją Uczelni jest kształcenie studentów oraz prowadzenie działalności naukowej. Celem kształcenia jest „przygotowanie studentów do pracy zawodowej lub naukowej opartej na rzetelnej wiedzy i wartościach etycznych zgodnych z tradycjami uniwersyteckimi i uniwersalnymi wartościami, takimi jak poszanowanie praw jednostki, dążenie do prawdy, szacunku dla człowieka i wiedzy oraz umiejętności i rzetelności”.

Strategia rozwoju Wydziału obejmuje również cztery obszary: dydaktykę, rozwój naukowy, rozwój kadry naukowej i rozwój inwestycyjny, wpisuje się zatem w strategię rozwoju Uczelni. Spośród obszarów mających wpływ na jakość kształcenia i badań naukowych w Raportcie Samooceny wymienia się wspieranie studentów w rozwoju akademickim, włączanie wyników najnowszych badań naukowych do edukacji, wdrażanie „good evidence-based education practice” do programów kształcenia, współpraca z innymi ośrodkami akademickimi i naukowymi, jako obszary wspólne dla strategii i misji Uczelni i Jednostki. Ważną rolę w strategii rozwoju Wydziału, uwzględniającą jego specyfikę, powinna odgrywać współpraca z Izbą Aptekarską, Izbą Diagnostów Laboratoryjnych oraz przedstawicielami rynku pracy dla farmaceutów i diagnostów laboratoryjnych. Zaczątki takiej współpracy można było zauważyć w trakcie spotkania Zespołu Oceniającego z przedstawicielami pracodawców.

Według Zespołu Oceniającego strategia działalności i rozwoju Wydziału jest zbieżna z misją i strategią rozwoju Uczelni, zarówno w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia oraz badań naukowych, jak i w zakresie związku z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Koncepcja kształcenia przyjęta przez Wydział obejmuje jednolite studia magisterskie na kierunkach Farmacja i Analityka Medyczna (tryb stacjonarny i niestacjonarny), studia III stopnia (tryb stacjonarny i niestacjonarny) oraz studia podyplomowe „Analityka Medyczna”, kończące się uzyskaniem przez absolwenta zaświadczenia o ukończeniu studiów dla Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych, co wiąże się bezpośrednio z możliwością uzyskania uprawnień zawodowych. Planowane jest również otwarcie nowych kierunków studiów podyplomowych z zakresu biotechnologii, projektowania substancji leczniczych i nowych postaci leku, badania aktywności biologicznej nowych związków, a także opieki farmaceutycznej. Koncepcja kształcenia na wszystkich kierunkach jest spójna z celami strategicznymi Wydziału, szczególnie w zakresie rozwoju dydaktyki. Cele te, według Raportu Samooceny, obejmują dążenie do poprawy jakości edukacji farmaceutycznej i diagnostycznej poprzez promowanie i wdrażanie nowoczesnych metod nauczania oraz współpracę z instytucjami związanymi z farmacją i naukami pokrewnymi (interesariuszami zewnętrznymi), uwzględniając wizję miejsca absolwenta na rynku pracy.

Koncepcja kształcenia obejmuje wszystkie poziomy, za wyjątkiem studiów I stopnia (co wynika ze specyfiki realizowanych kierunków) i rodzaje studiów. Przyjęta koncepcja kształcenia i działalności naukowo-badawczej Jednostki jest spójna z Jej celami strategicznymi.

Strategia Wydziału oraz koncepcja kształcenia, przedstawione w Raporcie Samooceny, kładą nacisk na jakość procesu kształcenia w powiązaniu z jakością badań naukowych, uwzględniając wizję miejsca przyszłych absolwentów na coraz bardziej wymagającym rynku pracy. W opinii Zespołu Oceniającego Wydział kładzie właściwy nacisk zarówno na zapewnienie jakości kształcenia na realizowanych kierunkach oraz poziomach studiów, jak i na prowadzenie badań naukowych przez nauczycieli akademickich Jednostki. **Należy zatem stwierdzić, że Władze Wydziału właściwie rozumieją znaczenie wysokiej jakości kształcenia oraz badań naukowych dla osiągnięcia silnej pozycji na rynku edukacyjnym i związanego z tym dalszego rozwoju Jednostki.**

Wydział ma sformułowaną Strategię Rozwoju, zbieżną z misją Uczelni oraz z jej Strategią Rozwoju, która nawiązuje do polityki jakości kształcenia. Wydział ma także zidentyfikowanych wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy, którzy reprezentują władze państwowe i samorządowe, polskie i zagraniczne uczelnie i ośrodki naukowe, a także organizacje i instytucje związane z działalnością naukową, dydaktyczną oraz ochroną zdrowia i życia.

Obszarem, w którym wpływ i rola interesariuszy zewnętrznych została zdefiniowana na poziomie strategii Wydziału najwyraźniej, jest dydaktyka. W dokumencie przedstawionym Zespołowi Oceniającemu wskazano m.in. na dążenie Wydziału do poprawy jakości edukacji farmaceutycznej i diagnostycznej poprzez promowanie i wdrażanie nowoczesnych metod nauczania oraz współpracę z instytucjami związanymi z farmacją, naukami pokrewnymi oraz przemysłem (interesariusze zewnętrzni), w ścisłym związku z intensywnym rozwojem technologii farmaceutycznych i diagnostycznych. Celem tych działań jest wypromowanie specjalistów (absolwentów) w zakresie farmacji i diagnostyki laboratoryjnej, którzy posiadają nie tylko niezbędną wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne, ale także wysokie kompetencje etyczne i społeczne. W projektowaniu efektów kształcenia i treści programowych dla nowych kierunków studiów podyplomowych w zakresie biotechnologii oraz opieki farmaceutycznej, które Wydział zamierza wprowadzić w najbliższym czasie, brali udział przedstawiciele zarówno pracodawców, jak i absolwentów, studentów i nauczycieli akademickich (interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni).

Obecnie interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni biorą udział w formułowaniu i realizacji strategii Wydziału, choć udział ten ma charakter pośredni i wymaga ujęcia w ramy systemowe. Udziału pracodawców oraz studentów i doktorantów (interesariuszy wewnętrznych) nie przewidziano w procesie monitoringu i ewaluacji wdrażania Strategii.

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia, należy ocenić jako znaczący, wymagający jednak usystematyzowania oraz sformalizowania. Szczególnie dotyczy to udziału interesariuszy zewnętrznych.

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Załącznik nr 4 Informacja o studiach doktoranckich i podyplomowych prowadzonych w jednostce oraz o uprawnieniach do nadawania stopni naukowych, w zakresie których nie są prowadzone studia doktoranckie

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Strategia rozwoju Wydziału jest zbieżna z misją i strategią rozwoju Uczelni, zarówno w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia/badań naukowych, jak i w zakresie związku z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego.

2) Koncepcja kształcenia obejmuje wszystkie poziomy, za wyjątkiem studiów I stopnia (co wynika ze specyfiki realizowanych kierunków) i rodzaje studiów. Przyjęta koncepcja kształcenia i działalności naukowo-badawczej Jednostki jest spójna z Jej celami strategicznymi.

3) Władze Wydziału właściwie rozumieją znaczenie wysokiej jakości kształcenia oraz badań naukowych dla osiągnięcia silnej pozycji na rynku edukacyjnym i związanego z tym dalszego rozwoju Jednostki.

4) Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w formułowaniu i realizacji strategii jednostki, w tym budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia, należy ocenić jako satysfakcjonujący, wymagający jednak usystematyzowania oraz sformalizowania. Szczególnie dotyczy to udziału interesariuszy zewnętrznych.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

1). Ocena struktury systemu, podziału kompetencji i odpowiedzialności. Ocena przejrzystości i efektywności struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością, prawidłowości i skuteczności podejmowanych działań oraz wpływu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym formalno-prawną podstawą wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest Uchwała 121/2010 Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 22 listopada 2010 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego „Systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”. Celem wprowadzenia Systemu jest zapewnienie warunków kształcenia zgodnych ze standardami krajowymi i Krajowymi Ramami Kwalifikacji, oraz wskazówkami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. System obejmuje ocenę programów kształcenia, realizacji procesu kształcenia, warunków realizacji kształcenia i efektów kształcenia.

Strukturę organizacyjną Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia tworzą:

- Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia,
- Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia,
- Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia,
- Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia (jej uruchomienie jest zaplanowane na styczeń 2013 r.)

Struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym jest pionowa i obejmuje dwa poziomy, tj.: poziom Uczelni oraz poziom jednostki organizacyjnej (wydziału).

Na poziomie Uczelni funkcjonuje **Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia**, powołany przez Rektora zarządzeniem nr 72/2012 z dnia 29 września 2012 r. Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia podlega Rektorowi i pełni wobec niego funkcję doradczą i rekomendacyjną. Zadania Zespołu określa Uchwała Senatu. Zadaniem Zespołu jest między innymi opracowywanie i przedstawianie Rektorowi: rekomendacji celów i działań Uczelni w zakresie zarządzania jakością kształcenia, projektów procedur Systemu na poziomie uczelnianym, corocznych ogólnouczelnianych raportów oceny jakości kształcenia i planów poprawy jakości kształcenia, bieżące monitorowanie jakości kształcenia na poziomie uczelnianym, okresowa analiza i ocena jakości i efektów kształcenia na poziomie uczelnianym, nadzór nad wdrażaniem działań doskonalących na poziomie uczelnianym, oraz inspirowanie i nadzór nad działalnością Wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia. Zespół odpowiada za analizę i ocenę funkcjonowania wybranych aspektów procesu kształcenia, w tym m.in. za okresowy przegląd programów kształcenia, analizę efektów kształcenia i kompetencji nabytych podczas studiów, planowanie i analizę ankiet zajęć dydaktycznych oraz za planowanie działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji nauczycieli akademickich.

Przewodniczący Zespołu pełni jednocześnie funkcję Pełnomocnika Rektora ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Odpowiedzialność Pełnomocnika nie została jednak dookreślona. Kadencja Uczelnianego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia odpowiada kadencji władz Uczelni. W skład Zespołu wchodzi obok Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia również nauczyciele akademicy (po jednym z każdego wydziału), doktorant i student, kierownik Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia oraz kierownik Biura Zarządzania Jakością i Oceny Jakości Kształcenia. W składzie zespołu nie uwzględniono przedstawiciela interesariuszy zewnętrznych.

Na poziomie Uczelni strukturę Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia uzupełniają Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia oraz Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia. Poza tym w strukturze Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia na poziomie Uczelni istotne zadania wypełniają Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia oraz Biuro Karier. **Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia** koordynuje i wspiera prace nad rozwojem Systemu. **Pracownia Ewaluacji Jakości Kształcenia** ma rozpocząć działalność od stycznia

2013. Zadaniem Pracowni będzie wsparcie merytoryczne i organizacyjne procesu oceny jakości kształcenia w Uczelni. **Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia** jest jednostką naukowo-dydaktyczną umiejscowioną w strukturze Uczelni na Wydziale Nauk o Zdrowiu. Do zadań tego Zakładu należy analiza wyników rekrutacji i wyników osiągniętych przez studentów, prowadzenie przysposobienia pedagogicznego dla nauczycieli akademickich oraz pomoc metodyczna. W 2006 roku z Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia wyodrębniono **Biuro Karier**, działające jako samodzielna jednostka. Do zadań Biura Karier należy nawiązywanie kontaktów z pracodawcami oraz badanie losów absolwentów. Obsługą administracyjną oraz koordynowaniem prac jednostek organizacyjnych funkcjonujących w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zajmuje się Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia.

Z załącznika do uchwały Senatu nr 121/2010, opisującego strukturę organizacyjno-funkcjonalną jednolitego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wynika, że elementem tej struktury jest także **Senacka Komisja ds. Dydaktyki**. Jej kompetencje zostały określone w Statucie Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Do zadań Komisji należy między innymi: koordynowanie planów pracy dydaktycznej wydziałów, ocena stanu bazy dydaktycznej i inicjowanie badania poziomu przygotowania do pracy zawodowej absolwentów poszczególnych wydziałów.

Na poziomie Wydziału za funkcjonowanie systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów i studiach doktoranckich odpowiada **Dziekan**. Do najważniejszych kompetencji Dziekana w tym zakresie należy: wyznaczanie celów i działań Wydziału w zakresie zarządzania jakością kształcenia, określanie szczegółowych procedur Systemu na poziomie wydziałowym, przedstawianie Radzie Wydziału raportu z oceny efektów kształcenia (do końca każdego roku akademickiego) i zatwierdzanie wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia.

Za jakość kształcenia na studiach podyplomowych odpowiadają wspólnie **Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego** Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz **Dziekan Wydziału**, a na poziomie poszczególnych jednostek, Kierownicy tych jednostek. Organami systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na wydziałach są Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, które działają przy wsparciu Biura Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia, Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia oraz Rady Programowe i Rady Pedagogiczne.

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej działa **Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenie Jakości Kształcenia**, powołany uchwałą Rady Wydziału Farmaceutycznego z dnia 26 września 2012 r. Wydziałowy Zespół pełni funkcję doradczą i rekomendacyjną wobec Dziekana i jemu bezpośrednio podlega. Do zadań Zespołu należy: „opracowywanie i przedstawianie Dziekanowi rekomendacji celów i działań Wydziału w zakresie zarządzania jakością kształcenia, projektów procedur Systemu na poziomie wydziałowym, przygotowywanie „Wydziałowego raportu z oceny efektów kształcenia” na prowadzonych kierunkach studiów oraz „Wydziałowego planu poprawy jakości kształcenia” uwzględniającego cele wskazane w planie uczelnianym, nadzór nad wdrożeniem na Wydziale ogólnouczelnianych procedur Systemu, bieżące monitorowanie jakości procesu kształcenia na poziomie Wydziału, okresowa analiza i ocena jakości efektów i procesu kształcenia, nadzór nad wdrażaniem działań doskonalących, udział w procesie akredytacji instytucjonalnej i programowej oraz w innych procesach zewnętrznej oceny jakości kształcenia na Wydziale, a także zbieranie informacji o oddolnych działaniach i dobrych praktykach zarządzania jakością

kształcenia oraz nadzór nad polityką informacyjną Wydziału w zakresie jakości kształcenia. Osoby zaangażowane w prace nad doskonaleniem jakości kształcenia są świadome zadań im przypisanych. Wydział przedstawił protokoły z posiedzeń Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, w których wykazano konkretne działania podjęte przez te ciała w ostatnich miesiącach, potwierdzające częściowe wypełnianie zadań wskazanych w wewnętrznych aktach prawnych. Z analizy sprawozdań przekładanych Dziekanowi Wydziału wynika, że większość prac Zespołu w ostatnim czasie dotyczyła działań związanych z dostosowaniem programów kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji. W tym zakresie Zespół współpracował z Radami Programowymi. W skład Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia wchodzi pracownicy naukowo - dydaktyczni Wydziału, studenci oraz przedstawiciel doktorantów, nie ma w nim natomiast przedstawiciela interesariuszy zewnętrznych. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia obecnie opracowuje regulamin swojej działalności oraz szczegółowe procedury (m.in. dotyczące zakresu, celów, założeń, narzędzi i struktury organizacyjnej systemu). Szczegółowe ramy funkcjonowania Systemu oraz szczegółowe procedury nie zostały zatem jeszcze w pełni opracowane i formalnie zatwierdzone. Cele te mają zostać zrealizowane w najbliższych miesiącach w ramach projektu „Q. Kultura Jakości Uczelni. Rozwój Systemu Zarządzania Jakością w WUM”, w którym zostaną określone szczegółowe ramy funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością i wytyczne dla Systemów wydziałowych. Będzie on zawierał 10 procedur, w tym procedury: projektowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia, oceniania studentów, hospitacji zajęć dydaktycznych, przygotowania nowych pracowników do dydaktyki, badania opinii studentów (także studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej), absolwentów, doktorantów, kadry akademickiej i pracodawców.

Pracę Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wspomagają **Rady Programowe**, które odpowiadają za tworzenie i okresową analizę programów kształcenia na Wydziale. Rady te zostały utworzone Uchwałą Rady Wydziału z dnia 26 września 2012 roku. Aktualnie na Wydziale jest siedem takich Rad. Zasady działania Rad Programowych określa Regulamin przyjęty Uchwałą Rady Wydziału nr 4/2012. W skład Rad Programowych wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich i studentów Wydziału. Z informacji zawartych w Raporcie Samooceny oraz uzyskanych w trakcie wizytacji wynika, że w pracach Rad Programowych mogą uczestniczyć także interesariusze i eksperci zewnętrzni, w tym przedstawiciele pracodawców.

Na Wydziale funkcjonują też **Rady Pedagogiczne**, które zajmują się organizacją procesu kształcenia na poszczególnych kierunkach i latach studiów oraz analizą postępów w nauce i analizą wyników osiągniętych przez studentów. Rady Pedagogiczne analizują też stosowane metody dydaktyczne, zasady oceniania studentów, plany zajęć i sesji egzaminacyjnych. Radami kierują opiekunowie roku powołani przez Dziekana. W posiedzeniach Rad Pedagogicznych biorą udział nauczyciele akademicy, studenci (członkowie samorządu studenckiego z danego roku i starości grup dziekańskich) oraz Prodziekan ds. Dydaktyczno-Wychowawczych.

Interesariusze wewnętrzni są dobrze reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych organach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W ich składzie zasiadają zarówno reprezentanci władz Uczelni i Wydziału, nauczyciele akademicy oraz studenci i doktoranci. Samorząd studentów i doktorantów opiniuje programy studiów. Za pośrednictwem przedstawicieli w Radach Pedagogicznych studenci mają wpływ na decyzje związane z bieżącym tokiem studiów. Studenci uczestniczą w strukturze decyzyjnej zarządzania jakością kształcenia na Wydziale, co potwierdzają przedstawiciele samorządu studenckiego.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego nie byli dotychczas formalnie włączani w struktury odpowiedzialne za jakość kształcenia na Wydziale Farmaceutycznym, a ich ewentualny wpływ na doskonalenie systemu opierał się na nieformalnych kontaktach z władzami Wydziału i nie był zinstytucjonalizowany. Od początku bieżącego roku akademickiego przedstawiciele pracodawców zapraszani są na posiedzenia rad programowych, gdzie mogą zabierać głos w kwestiach związanych z doskonaleniem programu studiów oraz doborem metod kształcenia. Od niedawna Uczelnia, za pośrednictwem Biura Karier, podejmuje próby włączania absolwentów w poprawę jakości kształcenia. Jest to jednak dopiero początkowy etap prac i w chwili obecnej należy stwierdzić, iż absolwenci nie mają wpływu na decyzje podejmowane w tym zakresie. Zarówno regulamin Zespołu Wydziałowego, jak też pozostałe procedury są dopiero opracowywane. **Koncepcja udziału interesariuszy zewnętrznych, a zwłaszcza przedstawicieli pracodawców w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia nie jest do końca sprecyzowana. Wydział ma jednak zidentyfikowanych interesariuszy zewnętrznych. Nie uczestniczą oni bezpośrednio i formalnie w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, ale uwzględniono ich udział w Radach Programowych (Rady te funkcjonują jednak dopiero od września/października 2012 roku).**

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej podąża za Uczelnią w budowie Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Wiele wewnętrznych przepisów normujących proces zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale znajduje się dopiero w fazie rozwoju. Utrudnia to ocenę stopnia spójności i kompletności uregulowań w obszarze działania Systemu. Brak jest spójności regulacji prawnych, normujących proces kształcenia na studiach doktoranckich oraz na studiach podyplomowych z działaniami faktycznie podejmowanymi w celu zapewnienia jakości kształcenia. Studia podyplomowe nie zostały objęte zakresem funkcjonującego w Uczelni Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a tylko nieliczne z uregulowań Systemu odnoszą się do studiów doktoranckich. Sprawy te reguluje dopiero projekt nowej uchwały Senatu WUM w sprawie Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, która przewiduje wprowadzenie narzędzi doskonalenia jakości kształcenia również na studiach doktoranckich i na studiach podyplomowych.

Na podstawie analizy aktów prawnych obowiązujących w Uczelni oraz na Wydziale Farmaceutycznym, dokumentacji prac poszczególnych organów oraz przeprowadzonych rozmów można stwierdzić, że na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym są struktury zarządzania jakością, mające znamiona Systemu. Struktura systemu jest przejrzysta, ma charakter dwupoziomowy, z dającymi się wyróżnić poziomami: centralnym i wydziałowym. Kierunki działań oraz najważniejsze decyzje podejmowane są na poziomie uczelnianym, a ich wykonanie powierzane jest poszczególnym wydziałom. Podział kompetencji pomiędzy poziomem uczelnianym i wydziałowym nie jest jednak precyzyjny i w pełni uregulowany. Na Wydziale Farmaceutycznym trudności sprawia określenie podmiotów odpowiedzialnych za niektóre obszary związane z jakością kształcenia. Nie określono jeszcze wszystkich procedur, stosowanych metod oraz narzędzi doskonalenia jakości kształcenia, co prowadzi do nakładania się podejmowanych działań oraz braku efektywnego wykorzystania dokonywanych analiz.

Trzeba jednak stwierdzić, że organa Uczelni i Wydziału podejmują liczne działania zmierzające do zapewniania wysokiej jakości kształcenia, choć z uwagi na brak wypracowanych procedur część tych działań ma charakter nieuporządkowany, a prowadzone analizy i ich wyniki nie są w należyty sposób wykorzystywane. Widoczna jest dysproporcja regulacji prawnych oraz działań faktycznie podejmowanych w celu zapewnienia jakości kształcenia na jednolitych studiach magisterskich oraz na studiach doktoranckich. Studia podyplomowe realizowane są przez Centrum Kształcenia Podyplomowego, do którego obecny

System bezpośrednio się nie odnosi, a organy Wydziału nie uczestniczą w procesie doskonalenia jakości na tych studiach.

Można oczekiwać, że kompleksowość Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym oraz na Wydziale Farmacji z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej w kolejnych miesiącach znacznie się poprawi, po wdrożeniu rozpoczynającego się w styczniu 2013 r., projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni”, który współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej .

a) stopnia realizacji efektów kształcenia

Na Wydziale opracowano opisy zakładanych efektów kształcenia dla wszystkich prowadzonych kierunków studiów oraz specjalności. Uczelnia ma procedury opracowania i weryfikacji efektów kształcenia. Programy studiów dla poszczególnych kierunków studiów realizowanych na Wydziale przygotowywane są przez powołane decyzją Dziekana Rady Programowe i przedstawiane do zatwierdzenia Radzie Wydziału. W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia przewiduje weryfikację osiągniętych efektów kształcenia. Weryfikacja ta realizowana jest przez system oceniania studentów, opisany w Regulaminie Studiów. Efektywność egzaminów i innych stosowanych form sprawdzania wiedzy i umiejętności studentów oraz ich rzetelność są również weryfikowane w ankiecie studenckiej. Studencka ankieta oceny zajęć dydaktycznych i nauczycieli akademickich przewiduje pytanie dotyczące osiągniętych efektów kształcenia.

Za weryfikację etapowych i końcowych efektów kształcenia na Wydziale odpowiadają Rady Pedagogiczne, funkcjonujące na poszczególnych kierunkach i latach studiów. Rady te zajmują się organizacją i przebiegiem procesu kształcenia, analizą postępów i wyników osiągniętych przez studentów, stosowanych metod dydaktycznych, planów zajęć i sesji. W skład Rad Pedagogicznych wchodzi członkowie Wydziałowego Samorządu Studenckiego oraz starostowie grup dziekańskich. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, iż efekty kształcenia na ich Wydziale są sprawdzalne, co wynika również ze specyfiki studiów farmaceutycznych. Studenci uważają, że można je zweryfikować nie tylko na Uczelni, ale również poza Uczelnią np. w trakcie praktyk studenckich, podczas których wykorzystują oni zdobytą wiedzę i umiejętności, a nawet później w czasie pracy zawodowej.

Na poziomie Wydziału najważniejszym narzędziem kompleksowej weryfikacji i oceny osiągniętych efektów kształcenia mają być coroczne „Raporty z oceny efektów kształcenia”. Takich raportów jeszcze jednak nie ma. Szczegółowe wytyczne i procedury w tym zakresie zostaną dopiero zatwierdzone. Ma to być zrealizowane do końca 2012 roku. Weryfikacja efektów kształcenia z założenia ma się także opierać na analizie wyników badania losów zawodowych absolwentów, analizie wyników ankiety przeprowadzanej wśród pracodawców oraz analizie wyników rozmów ze studentami, doktorantami, słuchaczami i interesariuszami zewnętrznymi.

Na studiach doktoranckich efekty kształcenia ocenia się na podstawie wyników egzaminów i zaliczeń przedmiotów przewidzianych programem ramowym studiów, które potwierdzone są w indeksie doktoranta oraz w protokołach sporządzanych przez prowadzących zajęcia. Ocenie efektów kształcenia służy też coroczna sesja sprawozdawcza doktorantów z udziałem kierownika Studium Doktoranckiego i opiekunów naukowych doktorantów lub ich promotorów. Podczas sesji oceniane są umiejętności przedstawiania projektu badawczego, przygotowania prezentacji z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz przedstawiania

wyników badań, wysuwania hipotez, wyciągania wniosków, a także dyskusji naukowej i nawiązywania kontaktu ze słuchaczami. Doktoranci na ręce opiekuna naukowego i kierownika studiów doktoranckich składają pisemne sprawozdania z postępów w realizacji pracy doktorskiej oraz wykaz dorobku naukowego.

Umiejętności dydaktyczne i kompetencje doktoranta jako nauczyciela akademickiego sprawdzane są w czasie hospitacji zajęć prowadzonych przez doktoranta. Hospitacje dotychczas nie miały jednak charakteru formalnego i były przykładem tzw. dobrej praktyki (odbywały się w początkowym okresie prowadzenia zajęć ze studentami).

Postępy w pracy naukowej doktorantów oraz osiąganie celów i zakładanych efektów kształcenia na studiach doktoranckich uwzględniane są w systemie punktacji, na podstawie którego przyznawane są stypendia dla doktorantów (Kryteria Przyznawania i Zwiększania Stypendiów Doktoranckich w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym - załącznik nr 2 do zarządzenia Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego nr 42/2012). System punktacji uwzględnia ocenę postępów doktoranta w wykonaniu pracy doktorskiej oraz w działalności dydaktycznej, a także uzyskiwanie zaliczeń wymaganych programem studiów i publikację oryginalnych prac naukowych.

Zakładane efekty kształcenia na studiach podyplomowych zatwierdzone zostały Uchwałą Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 30 lipca 2012 roku. Mieszczą się one w ramach obszarowych i są możliwe do zrealizowania. Aktualnie wiedza, umiejętności i kompetencje nabywane na studiach podyplomowych są weryfikowane podczas realizacji przedmiotu Praktyczna Nauka Zawodu, oraz w czasie praktyki wakacyjnej, a także na podstawie egzaminu końcowego, obejmującego egzamin teoretyczny testowy, praktyczny i ustny.

Projekt nowej uchwały w sprawie systemu zarządzania jakością w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wprowadzi obowiązek corocznej kompleksowej weryfikacji i oceny osiąganych efektów kształcenia oraz przedstawiania jej w formie „Raportów z oceny efektów kształcenia” zatwierdzanych przez Radę Wydziału. Wydział ma instytucjonalne narzędzia weryfikacji etapowych i końcowych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia, które wykorzystywane są głównie przez Rady Pedagogiczne. Takich zinstytucjonalizowanych narzędzi nie ma jednak na studiach III stopnia i na studiach podyplomowych.

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego czynny udział interesariuszy wewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych elementów Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia najwyraźniej zaznacza się poprzez udział studentów w badaniach ankietowych. Ankiety ewaluacyjne mają na celu ocenę zajęć dydaktycznych, prowadzonych na Wydziale oraz ocenę kadry naukowo-dydaktycznej. Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej prowadzi się ankietyzację procesu dydaktycznego według przepisów uchwalonych na poziomie centralnym Uczelni (Zarządzenie nr 34 Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 6 czerwca 2012 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich). Regulamin wskazuje na obowiązkowy charakter ankiety dla studenta, częstotliwość przeprowadzania ankiet, ich formę, elementy podlegające ocenie, wzorzec pytań, zasady przeprowadzania ankiety oraz podmioty uprawnione do przetwarzania i do dostępu wyników (prorektor, przewodniczący samorządu studentów, dziekani wydziałów i zespoły odpowiedzialne za zapewnianie jakości kształcenia oraz oceniani nauczyciele akademicy).

Ankieta jest realizowana z wykorzystaniem techniki CAWI (ankieta elektroniczna), a za jej przygotowanie, realizację badań oraz analizę wyników odpowiedzialne jest Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia. Za opracowanie i okresową modyfikację treści i konstrukcji ankiety odpowiada Uczelniany Zespół ds. Ankiety Studenckiej, w którego skład wchodzi przedstawiciele wszystkich Wydziałów, zarówno nauczyciele akademicki, jak i studenci. W skład tego Zespołu wchodzi także reprezentanci Senackiej Komisji ds. Dydaktyki, Biura Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia oraz Działu Informatyki zajmującego się techniczną stroną funkcjonowania ankiet. Ogólnouczelniane zbiorcze raporty z wyników ankiet studenckich publikowane są na stronie internetowej Uczelni. Ankiety studenckie wykorzystywane są jako element okresowej oceny nauczycieli akademickich. Studenci oceniają również ankietowo jednostki wspierające proces dydaktyczny takie jak na przykład: biblioteka, studium języków obcych, studium wychowania fizycznego i sportu, studium medycyny katastrof oraz dział ochrony pracy i środowiska. Ankietowej ocenie studentów podlega także kadra wspierająca proces dydaktyczny.

Studenci wykazują dużą aktywność w tworzeniu i funkcjonowaniu ankiety studenckiej. Z przedstawionych dokumentów wynika, że patronat nad ankietą sprawują Samorząd Studentów i Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych. Pytania ankietowe tworzone są na poziomie Uczelni przy współudziale przedstawicieli studentów, którzy mają wpływ zarówno na zasady ankietyzacji jak i na kształt ankiety. Ankieta realizowana jest cyklicznie i regularnie. Obecnie na ocenianym Wydziale Ankieta przeprowadzana jest w formie elektronicznej w systemie Wirtualny Dziekanat i dotyczy wszystkich zajęć prowadzonych w danym roku akademickim. Ankieta jest anonimowa, co zapewnione jest poprzez zastosowanie specjalnych rozwiązań informatycznych.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci wyrażali pozytywne opinie na temat pytań ankietowych, uznając je za trafne, a możliwość wpisania komentarza za dobrą metodę oceny. Studenci chwalą zróżnicowane metody oceny w pytaniach ankietowych, ale chętnie widzieliby więcej pytań otwartych, za pomocą których mogliby dokonywać bardziej szczegółowej oceny. Studenci uważają, iż ankieta zawiera zbyt mało pytań dostosowanych do specyfiki studiowanych przez nich kierunków. W ich opinii wyniki ankiet nie są w należyty sposób opracowane w postaci podsumowań i ewentualnych zaleceń na przyszłość. W rozmowie z zespołem wizytującym studenci wyrazili jednak opinię, że chętnie wypełniają ankietę. Pytani o największą wadę ankietyzacji wskazali na brak widocznych efektów płynących z wypełnienia ankiet. Wadą jest również brak informacji zwrotnej po wypełnieniu ankiet. Studenci oczekiwaliby rzetelnego podsumowania ankietyzacji np. w postaci wskazania najczęściej zgłaszanych uwag ze wskazaniem działań naprawczych planowanych w celu ich załagodzenia.

Wydział nie przedstawił corocznych zbiorczych raportów z wyników ankiety studenckiej, mimo iż Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia obowiązujący na Wydziale przewiduje takie podsumowania. Raporty wymagane są także Regulaminem studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono jedynie raport ogólnouczelniany, który charakteryzował się wysoką jakością treści jak i formy opracowania.

Ankiety promowane są przez samorząd studencki, poprzez akcje plakatowe i internetowe. Samorząd ma wpływ na opracowywanie wyników ankiet, w którym bierze udział. Generalnie studenci pozytywnie wypowiadają się o systemie ankietowym, chwaląc zmiany ostatnio poczynione w tym zakresie.

Studenci, przybyli na spotkanie z zespołem wizytującym, wskazywali, że nie mają poczucia wpływu na program studiów, co dziwi, uwzględniając fakt, że mają oni swoich przedstawicieli w organach stanowiących i weryfikujących programy studiów. Oczekują oni zdecydowanie więcej zajęć z farmakologii. Program studiów jest według nich za mało elastyczny i stwarza niewielkie pole do wyboru przedmiotów. Pamiętać jednak należy, że studia na kierunku „Farmacja” są studiami regulowanymi, na których obowiązują standardy kształcenia.

Udział doktorantów w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a także w analizie skuteczności działań naprawczych oraz w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia jest niewielki. Doktoranci nie uczestniczą w ankietyzacji i nie oceniają wykładowców, natomiast sami są oceniani przez studentów - nie znają jednak wyników tych ocen. Doktoranci są niekiedy hospitolowani podczas zajęć. Uczestnicy studiów doktoranckich nie dokonywali też dotychczas oceny poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia. W najbliższym czasie planowane jest jednak wprowadzenie narzędzi oceny jakości kształcenia w postaci ankiety dla doktorantów, uwzględniającej i oceniającej cele i efekty kształcenia, programy studiów, kadre dydaktyczną, infrastrukturę dydaktyczną, organizację procesu kształcenia, wsparcie oferowane doktorantom, formy zajęć i stosowane metody dydaktyczne, ocenianie doktorantów oraz internacjonalizację procesu kształcenia. Projekt tej ankiety był przygotowywany ze współudziałem uczestników studiów doktoranckich.

W ramach doskonalenia jakości kształcenia, do podstawowych narzędzi stymulowania i nagradzania wysokiej jakości kształcenia w Uczelni mają należeć stypendia dla najlepszych doktorantów oraz nagrody dla nauczycieli i pracowników administracji najwyższej ocenianych przez doktorantów oraz dla uczestników studiów doktoranckich przyczyniających się do podniesienia jakości kształcenia. Szczegółowe zasady ich przyznawania pozostaną w kompetencji Rektora. Ponadto planowane jest wprowadzenie hospitacji zajęć.

Studenci studiów podyplomowych w znikomym stopniu uczestniczą w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że otrzymują oni ankietę oceny zajęć. Ankiety I edycji zostały opracowane, a uwagi w większości uwzględnione w organizacji zajęć dydaktycznych. W następnych edycjach ankiety były bardzo nieliczne i nie zostały opracowane. Wyniki ankiet przeprowadzanych wśród słuchaczy studiów podyplomowych, przedstawiane są w raportach Kierowników studiów.

Udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu i ocenie efektów kształcenia oraz w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a także w analizie skuteczności działań naprawczych wymaga usprawnienia przede wszystkim przez sformalizowanie i usystematyzowanie działań związanych z pozyskiwaniem informacji i opinii od pracodawców oraz przez formalne włączenie ich przedstawicieli do ciał kolegialnych tworzących Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale.

Wydział nie przedstawił mechanizmów weryfikacji wyników przeprowadzonych działań korygujących, naprawczych i doskonalących w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na efekty kształcenia. Wydział nie przedstawił corocznych zbiorczych wydziałowych raportów z wyników ankiety studenckiej, mimo iż wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia obowiązujący na Wydziale przewiduje takie podsumowania. Raporty takie wymagane są także Regulaminem studenckiej ankiety oceny zajęć i nauczycieli akademickich. Zespołowi wizytującemu przedstawiono jedynie raport ogólnouczelniany, który charakteryzował się wysoką jakością treści jak i formy opracowania.

W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym monitorowaniem losów absolwentów i oceną odbioru efektów kształcenia na rynku pracy zajmuje się uczelniane Biuro Karier. Obowiązek monitorowania ścieżek karier zawodowych absolwentów przez uczelnie wprowadziła ustawa z dnia 18 marca 2011 roku o zmianie ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Uregulowania ustawy obowiązują od 1 października 2011 roku. Ustawodawca określił termin realizacji badań, ale nie doprecyzował metodologii przedmiotowych badań pozostawiając to w gestii autonomii uczelni.

W nawiązaniu do uregulowań Ustawy, uczelniane Biuro Karier od roku akademickiego 2010/2011 podejmuje działania zmierzające do badania losów zawodowych absolwentów Uczelni. Technika wykorzystywaną w badaniach jest ankieta elektroniczna. Badanie losów absolwentów jest jeszcze w fazie wdrażania. Aktualnie zebrane zostały formularze z danymi absolwentów, na podstawie których uzyskano zgodę na udział w badaniach, które zostaną przeprowadzone w kwietniu 2013. Dotychczas badania losów absolwentów prowadzone były w oparciu o bazę danych studentów Biura Karier, w której odsetek absolwentów Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej był stosunkowo wysoki.

Badania losów absolwentów winny umożliwić Uczelni pozyskiwanie informacji o możliwościach zatrudnienia jej absolwentów, sposobach i czasie poszukiwania pracy, ocenie nabytej wiedzy, umiejętności i kompetencji, przygotowujących absolwentów do pracy w zawodzie, a także o aktualnej i przeszłej sytuacji zawodowej i społecznej absolwentów Uczelni.

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej nie ma formalnych procedur badania losów absolwentów. Dotychczas monitorowanie i ocenę efektów kształcenia na rynku pracy Wydział prowadził niesystematycznie i w następstwie niesformalizowanych działań, o charakterze doraźnych akcji. Informacje zbierano w wyniku dyskusji na spotkaniach i konferencjach, w których brali także udział absolwenci Wydziału. Wydział ma dość ograniczone kontakty z absolwentami. Uregulowania wymaga też współpraca Wydziału z Biurem Karier.

Zespół Oceniający stwierdził, że na Wydziale prowadzona jest bieżąca analiza planów i programów nauczania, a jej wyniki są podstawą do bieżących korekt programów kształcenia. Tworzenie i okresowa analiza programów kształcenia na Wydziale leżą w kompetencjach Rad Programowych powołanych na Wydziale. W pracach nad planami i programami studiów, nad kształtowaniem sylwetki absolwenta oraz w opracowaniu zakładanych efektów kształcenia biorą udział przedstawiciele studentów. Praca nad programami kształcenia odbywa się głównie w Radach Programowych, w których składzie są studenci. Studenci i doktoranci mają również swoich przedstawicieli w składzie Rady Wydziału uchwalającej programy studiów. Przedstawiciele studentów obecni na spotkaniu z zespołem wizytującym potwierdzili fakt pracy w wydziałowych organach bieżącej kadencji, zajmujących się planami studiów i programami kształcenia.

Rady Programowe co dwa lata przeprowadzają analizę programów kształcenia, obejmującą ocenę zakładanych efektów kształcenia, treści programowych oraz spójności i ciągłości tematycznej programów studiów (do roku akademickiego 2011/2012 robiła to Komisja ds. Bloków Tematycznych). Rady programowe zgłaszają propozycje zmian w programie studiów na Radę Wydziału (załącznik nr 5). Działania takie Wydział udokumentował przedstawiając sprawozdanie Komisji ds. Bloków Tematycznych (za rok 2009/2010), sprawozdanie z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (z roku 2011/2012 – który w tym roku wyjątkowo przejął obowiązki Rad Programowych), a także protokoły z posiedzeń Rad Programowych i Rady Wydziału.

Rady Pedagogiczne i Prodziekan ds. Dydaktyczno-Wychowawczych minimum raz w semestrze przeprowadzają analizę uwag i propozycji zmian w programach kształcenia, zgłoszonych przez studentów i kierowników jednostek naukowo-dydaktycznych, w wyniku analizy wyników nauczania na posiedzeniach Rad Pedagogicznych.

Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia nie ma natomiast narzędzi systematycznego i sformalizowanego pozyskiwania opinii pracodawców na temat realizowanych programów kształcenia oraz oceny efektów kształcenia. Informacje w tym zakresie pozyskiwane są w głównej mierze nieformalnie oraz na podstawie zapisów w dzienniczkach praktyk.

Programy studiów doktoranckich stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujące od roku akademickiego 2012/2013, zostały przyjęte jednogłośnie na posiedzeniu Rady Wydziału (Uchwała Rady Wydziału Farmaceutycznego z dn. 21.03.2012r.). Aktualnie obowiązujące programy studiów doktoranckich stacjonarnych i niestacjonarnych zostały opracowane przy współdziałaniu Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i Kierownika Studium Doktoranckiego Wydziału Farmaceutycznego. Zasięgnięto przy tym opinii Wydziałowego Samorządu Doktorantów i uwzględniono sugestie uczestników studiów doktoranckich o wprowadzenie do programu zajęć z języka angielskiego. Doktoranci mogli też zgłaszać swoje uwagi dotyczące programu do Kierownika Studium Doktoranckiego. Nie ma jednak procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia odnośnie monitorowania i aktualizacji programów nauczania i planów studiów na studiach III stopnia.

Wydział ma mechanizmy weryfikacji wyników działań korygujących, naprawczych i doskonalących odnośnie programów i planów studiów, ich monitorowania i aktualizacji. Rady Programowe co dwa lata przeprowadzają analizę programów kształcenia, obejmującą ocenę zakładanych efektów kształcenia, treści programowych oraz spójności i ciągłości tematycznej programów studiów. Działania takie Wydział udokumentował przedstawiając sprawozdanie Komisji ds. Bloków Tematycznych (za rok 2009/2010), sprawozdanie z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (z roku 2011/2012 – który w tym roku wyjątkowo przejął obowiązki Rad Programowych), a także protokoły z posiedzeń Rad Programowych i Rady Wydziału.

Zasady oceny osiągnięć studentów, w tym warunki przystąpienia do zaliczenia danych form zajęć oraz zasady uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych są podawane na pierwszych zajęciach w semestrze i nie ulegają późniejszym zmianom bez uzgodnień ze studentami. W rozmowie z zespołem oceniającym studenci stwierdzili, że system oceniania obowiązujący na Wydziale uważają za sprawiedliwy i nie wskazywali sytuacji konfliktowych. Szczegółowe zasady oceniania studentów opisane są w sylabusach przedmiotów oraz przewodnikach dydaktycznych. Wewnętrzny System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia wdrażany na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej przewiduje mechanizmy weryfikacji zasad oceniania studentów i wdrażania ewentualnych działań naprawczych. Do podejmowania działań w tym zakresie zobowiązane są Rady Pedagogiczne analizujące na swych posiedzeniach wyniki osiągane przez studentów, zakres wymaganego materiału, regulaminy, formy i metody zaliczeń przedmiotów (załącznik nr 5). Wydziałowe Rady Programowe analizują adekwatność form i metod oceniania studentów do zakładanych efektów kształcenia.

Aktualnie nie ma narzędzi Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia odnośnie badania zasad oceniania doktorantów i słuchaczy studiów

podyplomowych oraz weryfikacji efektów kształcenia na tych formach studiów. W rozmowie z zespołem wizytującym uczestnicy studiów III stopnia poinformowali, że nie dyskutowano z nimi na temat sposobu ich oceniania w ramach programu studiów doktoranckich.

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego dokonuje się oceny pracowników pod względem osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych. Ważnym narzędziem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w kwestii monitorowania jakości kadry jest okresowa ocena nauczycieli akademickich.

Ocenie okresowej podlegają wszyscy nauczyciele akademicy. Ocena prowadzona jest zgodnie z zasadami określonymi w zał. nr 9 do Statutu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Okresowej oceny dokonują Senacka Komisja ds. oceny nauczycieli akademickich oraz Senacka Komisja ds. oceny profesorów, a na Wydziale, Wydziałowa Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich oraz Komisja ds. Oceny Kierowników Katedr i Zakładów. Podstawę oceny stanowią kryteria określone w „Arkuszu oceny nauczyciela akademickiego” oraz „Formularzu dorobku na stanowisku profesora”. W ocenie uwzględnia się opinie studentów i doktorantów wyrażane w ankiecie oceny zajęć dydaktycznych i nauczycieli akademickich, wypełnianej anonimowo przez studentów i doktorantów (załącznik nr 5). Z Raportu samooceny wynika, że wynik oceny okresowej ma wpływ na wysokość wynagrodzenia, awanse i wyróżnienia. W przypadku otrzymania przez nauczyciela oceny negatywnej, następną ocenę przeprowadza się po roku. Otrzymanie przez mianowanego nauczyciela dwóch kolejnych ocen negatywnych stanowi podstawę do rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

Narzędziem weryfikacji jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia jest, prowadzona także na Wydziale, ankieta działalności naukowo-dydaktycznej jednostek Wydziału. Z informacji przedstawionych w Raporcie samooceny wynika, że ankieta ta obejmuje szerokie spektrum działalności pracowników naukowych, w tym między innymi: abstrakty, członkostwo z wyboru, egzaminy specjalizacyjne, egzaminy z języków obcych, kursy, monografie (podręczniki naukowe i rozdziały w podręcznikach naukowych), nagrody i wyróżnienia, opiekę nad kołami naukowymi, patenty, procedury i prawa autorskie, publikacje, recenzje, redaktorstwo, udział w komitetach redakcyjnych, konferencjach, konsorcjach lub sieciach naukowych, uzyskane stopnie, tytuły naukowe i zawodowe, współpracę naukową, wydawnictwa własne, zagraniczne referaty na konferencjach międzynarodowych, zorganizowane konferencje naukowe i szkoleniowe, projekty badawczo-rozwojowe (krajowe i zagraniczne) oraz umowy na realizację usług naukowo-badawczych. Ankieta prowadzona jest co roku, a na jej podstawie opracowywany jest ranking jednostek naukowych.

Doktoranci dotychczas nie dokonywali anonimowej oceny ankietowej kadry naukowo-dydaktycznej oraz wspierającej proces kształcenia (pracownicy dziekanatu, naukowo-techniczni i administracyjni). Sami doktoranci podlegają jednak studenckiej ocenie ankietowej, jako prowadzący zajęcia. Wyniki tych ocen są udostępniane, na indywidualną prośbę doktoranta.

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w niewielkim stopniu wykorzystuje hospitacje jako narzędzie oceny i doskonalenia jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych. Mimo wcześniejszych zaleceń formułowanych przez zespoły oceniające Państwowej Komisji Akredytacyjnej, Wydział nie wprowadził kompleksowego systemu hospitacji zajęć dydaktycznych. Hospitacje odbywają się wybiórczo oraz bez znamion systemowej analizy jakości kształcenia, a poddawani są nim w

szczegółności nowoprzyjęci nauczyciele akademicy i czasem doktoranci. Uczelnia planuje poprawę sytuacji poprzez wdrożenie ogólnouczelnianego, systematycznego programu hospicacji zajęć dydaktycznych, które mają być narzędziem wsparcia koleżeńskiego oraz oceny i doskonalenia kadry w ramach projektu „Q. Kultura Jakości Uczelni. Rozwój Systemu Zarządzania Jakością w WUM”. W ramach tego projektu planowane jest także opracowanie internetowej ankiety badania opinii doktorantów na temat kadry dydaktycznej, jak również ankiety badania opinii samych nauczycieli akademickich na temat ich pracy.

Wydział opracował założenia polityki kadrowej, ukierunkowane na rozwój kadr. Opracowano zasady i tryb zatrudniania nauczycieli akademickich. Określono wymagania, jakie musi spełniać kandydat ubiegający się o zatrudnienie na stanowisku adiunkta, uwzględniające jego dorobek naukowy, a także wymagania dla kandydatów ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz tytułu profesora. Opracowano również kryteria wyróżniania prac doktorskich. Wydział ma mechanizmy weryfikacji jakości kadry prowadzącej proces kształcenia oparte głównie na narzędziach opisanych w procedurach okresowej oceny nauczycieli akademickich i związanych z analizą ankiet studenckich.

Z Raportu Samooceny i informacji przedstawionych Zespołowi Oceniającemu w czasie wizytacji wynika, że Wydział stara się oceniać poziom naukowy jednostek i pracowników naukowych. Wykorzystuje do tego celu organizowaną co roku Wydziałową Konferencję Naukową, na której poszczególne jednostki naukowo-dydaktyczne Wydziału przedstawiają sprawozdania z badań naukowych (załącznik nr 5). Do oceny działalności naukowej służy także ankieta działalności naukowo-dydaktycznej jednostek Wydziału, która również przygotowywana jest co roku, a na jej podstawie ustalany jest ranking jednostek naukowych Wydziału. Czynnikiem mobilizującym rozwój działalności naukowej jest zewnętrzna ocena parametryczna jednostek naukowych prowadzona przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wydział nie przedstawił jednak mechanizmów weryfikacji wyników oceny poziomu działalności naukowej, przeprowadzonych działań korygujących, naprawczych i doskonalących.

W Raporcie Samooceny podano, że „System obejmuje weryfikację i ocenę zasobów materialnych, dokonywaną regularnie na poziomie uczelnianym i wydziałowym”, jak również, że „analizie podlega infrastruktura i jej wyposażenie, baza laboratoryjna i apteczna, systemy informatyczne, alokacja środków, sposób wykorzystania zasobów, etc”. Nie przedstawiono jednak wyników takiego badania, nie wskazano również, jakie narzędzia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia służą do tego celu. Nie wskazano też organów przeprowadzających takie badanie.

Z opinii doktorantów wynika, że obecnie nie ma narzędzi i procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia weryfikujących i oceniających zasoby materialne, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową oraz wsparcie administracyjne, społeczne i socjalne w odniesieniu do uczestników studiów doktoranckich.

W raporcie samooceny, jak również w czasie wizytacji nie przedstawiono Zespołowi Oceniającemu jednolitego systemu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania informacji pozyskiwanych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Dane zbierane w wyniku działania poszczególnych elementów Systemu są gromadzone w sposób niezależny od siebie, a niektóre z nich są dopiero wdrażane. Większość informacji gromadzona jest w sposób nie w pełni zorganizowany. Utrudnia to analizę działania

Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz ocenę wyników prowadzonych prac i ich wykorzystanie.

Gromadzenie, analiza i wykorzystanie informacji pozyskiwanych w wyniku działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia znaczenie lepiej przebiega na poziomie Uczelni niż na poziomie Wydziału Farmaceutycznego.

Na poziomie Uczelni jest to efektem działania Biura Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia, które choć w obecnym kształcie funkcjonuje stosunkowo krótko, wykazuje się dużą efektywnością działania. Biuro odpowiada za koordynowanie prac poszczególnych wydziałów, w ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia gromadzi część informacji i przekazuje je do odpowiednich jednostek. Pozytywnie można również ocenić przygotowywane na poziomie centralnym raporty i zbiorcze zestawienia.

Na Wydziale Farmaceutycznym nie opracowano własnych zasad gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat działań odnoszących się do poszczególnych obszarów mających wpływ na jakość kształcenia. Działania w tym zakresie wynikają pośrednio ze Statutu Uczelni, Regulaminu studiów i innych uregulowań centralnych. W czasie wizytacji Wydział przedstawił do wglądu dokumentację odnoszącą się do niektórych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a dotyczących przede wszystkim obszarów związanych z programami i planami studiów, jakością kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, rekrutacją kandydatów na studia, zasadami oceniania studentów i z działalnością naukową jednostki. Przedstawiono między innymi: uczelniane analizy ankiet studenckich, ogólnouczelniane analizy wyników rekrutacji i wyników osiągniętych przez studentów, wyniki okresowej oceny nauczycieli akademickich, sprawozdania z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia i uczelniane sprawozdania z audytu wewnętrznego.

Z informacji zebranych przez Zespół Oceniający wynika, że głównym forum udostępniania informacji jest strona internetowa Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej oraz strona internetowa Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Studenci mają dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, informacji o programach kształcenia oraz o zakładanych efektach kształcenia. Wszelkie informacje i aktualności publikowane są na stronie internetowej Wydziału oraz w postaci ogłoszeń na tablicach informacyjnych. Na stronie internetowej Wydziału studenci mają dostęp do wzorów licznych pism i formularzy związanych z tokiem studiów. Studenci wysoko oceniają funkcjonowanie strony internetowej Wydziału. Za cenne źródło informacji uznają oni także przewodniki dydaktyczne i sylabusy przedmiotów.

Z informacji uzyskanych od doktorantów wynika, że mają oni nieograniczony dostęp do aktualnych informacji o programie studiów, organizacji i procedurach toku studiów oraz o zakładanych efektach kształcenia, za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Brak jest jednak procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, badających dostępność i aktualność podawanych informacji zarówno dla studentów, jak i dla doktorantów.

Warszawski Uniwersytet Medyczny ma narzędzia zapobiegania i eliminacji zjawisk patologicznych. Na Uczelni stosuje się politykę niedyskryminacji. Na mocy Zarządzenia nr 59/2012 Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, z dnia 01 sierpnia 2012 roku, w sprawie niedyskryminacji i równego traktowania studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz słuchaczy kursów doksztalających ze względu na płeć, wiek,

niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, pochodzenie etniczne, wyznanie i orientację seksualną. Czyny naruszające zasadę niedyskryminacji podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej. Działania sprzeczne z Zarządzeniem nr 59/2012 Rektora powinny być zgłaszane pisemnie do Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, który uruchamia procedurę postępowania dyscyplinarnego. Na Uczelni funkcjonują ponadto Rektorska Komisja Antymobbingowa oraz powołany przez Rektora Rzecznik Rzetelności Naukowej. Zadaniem Rzecznika jest zapobieganie patologiom w nauce poprzez działania profilaktyczne.

W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym stosuje się procedury antyplagiatowe, wprowadzone Zarządzeniem Rektora nr 11/2009. Sprawdzeniu podlega każda praca dyplomowa w Uczelni. Weryfikacja prac dyplomowych, złożonych na Wydziale, przeprowadzana jest przy pomocy elektronicznego systemu antyplagiatowego.

Załącznik nr 5 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Załącznik nr 6 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wpływających na jakość kształcenia - wg badań jednostki.

Istnienie Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wynika z uregulowań Uchwały nr 121/2010 Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 22 listopada 2010 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego „Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”. Struktura Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, wynikająca z uchwał Senatu i Rady Wydziału, wydanych zarządzeń Rektora Uczelni i Dziekana wizytowanej jednostki jest przejrzysta. Kompetencje organów powołanych do realizacji zadań Systemu, wynikających z postanowień Uchwały Senatu, zostały określone, co stwarza warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością.

Wydział nie dysponuje formalną procedurą oceny skuteczności działania Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Pewne działania w tym zakresie są jednak prowadzone, co Uczelnia starała się przedstawić i udokumentować (załącznik nr 6). Z przedstawionych danych wynika między innymi, że w ostatnim okresie stwierdzono uchybienia dotyczące treści i ciągłości tematycznej zajęć, wskazane w protokołach z posiedzeń Komisji ds. Bloków Tematycznych, a ponadto zbyt dużą liczebność grup ćwiczeniowych i zbyt mało elementów praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy. Sformułowano zalecenia naprawy tych uchybień. Wykazano też uchybienia w działaniu Rad Programowych takie jak: brak studentów w składzie Rad, brak regulacji wewnętrznych dotyczących działania Rad Programowych, słabe zaangażowanie członków Rad Programowych i brak szkoleń w zakresie KRK. W efekcie powołano nowe Rady Programowe i usunięto wykazane uchybienia. Wykazano też szereg innych uchybień w działaniu niektórych czynników wpływających na jakość kształcenia na Wydziale (szczegółowo opisano je w załączniku nr 6), dla których sformułowano zalecenia naprawcze. Wydaje się zatem, że mimo braku wyspecjalizowanych narzędzi badania przez Jednostkę jakości kształcenia prowadzonego na poszczególnych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych oraz przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych, Uczelnia prowadzi jednak działania, które umożliwiają diagnozę niektórych uchybień i zainicjowanie działań naprawczych.

Efektywność Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na wizytowanym Wydziale ogranicza brak formalnego udziału interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego) w wielu decyzjach podejmowanych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK) w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym jest przejrzysta. Kompetencje organów powołanych do realizacji zadań Systemu, wynikających z postanowień Uchwały Senatu, zostały określone, co stwarza warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością.

Interesariusze wewnętrzni, choć nie wszystkie grupy, są dobrze reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych organach Systemu. Interesariusze zewnętrzni nie byli dotychczas formalnie włączani w struktury odpowiedzialne za jakość kształcenia na Wydziale, a ich ewentualny wpływ na doskonalenie systemu opierał się na nieformalnych kontaktach i miał formę niezinstytucjonalizowaną. Jednak od początku bieżącego roku akademickiego przedstawiciele pracodawców zapraszani są na posiedzenia rad programowych, gdzie mogą zabierać głos w kwestiach związanych z doskonaleniem programu studiów oraz doborem metod kształcenia.

2) Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia WUM jest w fazie budowy i rozwoju. Nie jest to jednak System w pełni kompleksowy. Obejmuje on wprowadzić studia I i II stopnia, ale studia podyplomowe nie zostały nim objęte, a tylko nieliczne z uregulowań Systemu odnoszą się do studiów doktoranckich. System nie uwzględnia też w formalnych strukturach decyzyjnych przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Dopiero w fazie wdrażania są procedury dotyczące zorganizowanego badania losów absolwentów.

Uczelnia jest w fazie wdrażania nowego systemu weryfikacji efektów kształcenia. Uczelnia i Wydział mają procedury opracowania i weryfikacji efektów kształcenia.

Wewnętrzny system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia przewiduje weryfikację osiągniętych efektów kształcenia, realizowaną przez system oceniania studentów, opisany w Regulaminie Studiów.

Udział studentów w funkcjonowaniu Uczelnianego SZJK jest duży, studenci są dobrze reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych strukturach Systemu

Rola doktorantów w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a także w analizie skuteczności działań naprawczych oraz w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia jest niewielka. Uczestnictwo słuchaczy studiów podyplomowych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia jest znikome.

Udział interesariuszy zewnętrznych w określaniu i ocenie efektów kształcenia oraz w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a także w analizie skuteczności działań naprawczych jest znaczący, wymaga jednak usprawnienia. Konieczne jest nadanie formalnego charakteru i usystematyzowanie działań związanych z pozyskiwaniem informacji i opinii od pracodawców oraz przez formalne włączenie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego do ciał kolegialnych tworzących SZJK na Wydziale.

Wydział nie ma formalnych procedur badania losów absolwentów. Dotychczas monitorowanie i ocenę efektów kształcenia na rynku pracy Wydział prowadził niesystematycznie i w następstwie niesformalizowanych działań o charakterze doraźnych akcji.

Na Wydziale prowadzona jest analiza planów i programów nauczania, a jej wyniki są podstawą do bieżących korekt programów kształcenia. Nie ma natomiast procedur SZJK odnośnie monitorowania i aktualizacji programów nauczania i planów studiów na studiach III stopnia.

SZJK wdrażany na Wydziale przewiduje mechanizmy weryfikacji zasad oceniania studentów i wdrażania ewentualnych działań naprawczych. Do podejmowania działań w tym zakresie zobowiązane są Rady Pedagogiczne, które analizują adekwatność form i metod oceniania studentów do zakładanych efektów kształcenia. Nie ma natomiast narzędzi Systemu odnośnie badania zasad oceniania doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych oraz weryfikacji efektów kształcenia na tych formach studiów.

Na Wydziale funkcjonuje system oceny pracy nauczycieli i prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych, oparty głównie na analizie ankiet studenckich i ustawowej okresowej ocenie nauczycieli akademickich.

Poziom naukowy Wydziału jest bardzo wysoki. Wydział co roku ocenia poziom naukowy swoich jednostek i pracowników naukowych Wydziału.

Infrastruktura bazy dydaktycznej i naukowej Wydziału jest dobra i umożliwia spełnianie zadań zarówno dydaktycznych, jak i naukowych. W Uczelni nie funkcjonuje jednak usystematyzowany sposób weryfikacji infrastruktury naukowej i dydaktycznej.

Uczelnia nie ma jednolitego systemu gromadzenia analizowania i wykorzystywania informacji pozyskiwanych w ramach SZJK. Dane zbierane w wyniku działania poszczególnych elementów Systemu są gromadzone w sposób niezależny od siebie, a niektóre narzędzia są dopiero wdrażane. Gromadzenie, analiza i wykorzystanie informacji pozyskiwanych w wyniku działania SZJK znaczenie lepiej przebiega na poziomie Uczelni niż na poziomie Wydziału.

Na Wydziale zapewniony jest dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz organizacji i procedurach toku studiów. Dostępność tych informacji nie jest jednak śledzona i weryfikowana przez SZJK

Warszawski Uniwersytet Medyczny ma właściwie działające narzędzia zapobiegania i eliminacji zjawisk patologicznych.

3) Formalne warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością zostały stworzone. Jednak nie wszystkie elementy SZJK można uznać za w pełni wdrożone i działające efektywnie.

Wydział nie dysponuje formalną procedurą oceny skuteczności działania SZJK. Pewne działania w tym zakresie są jednak prowadzone, co Uczelnia przedstawiła i udokumentowała. Uczelnia prowadzi działania, które umożliwiają diagnozę wielu uchybień i zainicjowanie działań naprawczych.

Efektywność SZJK na wizytowanym Wydziale ogranicza brak formalnego udziału interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego) w wielu decyzjach podejmowanych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

3. Cele i efekty kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich oraz podyplomowych, a także system weryfikujący i potwierdzający ich osiągnięcie

Ramowe programy nauczania na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach doktoranckich, które rozpoczęły się przed rokiem akademickim 2012/2013 zostały przyjęte Uchwałami Senatu WUM nr 14 z dnia 16 marca 2009 roku oraz nr 7 i 14 z dnia 25 stycznia 2010 roku. W programach nauczania nie uwzględniono wykładów fakultatywnych. Dostosowując się do ustaleń Rozporządzenia MNiSW z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych, Rada Wydziału Farmaceutycznego zatwierdziła efekty kształcenia na studiach doktoranckich oraz podjęła decyzję o wprowadzeniu w roku akademickim 2012/2013 zajęć fakultatywnych. Zgodnie z programem studiów zajęcia fakultatywne na każdym roku studiów są / będą realizowane w liczbie 12 godzin i tematycznie są ustalane z opiekunem. W porównaniu do programu opracowanego w roku akademickim 2009/2010, w nowym programie 2012/2013 zmodyfikowano nauczanie w zakresie przedmiotu Metodyka Badań Naukowych z uwzględnieniem przygotowania projektów badawczych oraz wprowadzono dodatkowo przedmiot Naukowy Język Angielski.

Programy ramowe dla stacjonarnych oraz niestacjonarnych studiów doktoranckich Wydziału Farmaceutycznego WUM, z uwzględnieniem ogólnego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych obejmującego wykłady, seminaria, ćwiczenia, formę zaliczenia oraz liczbę punktów ECTS, są podane do wiadomości studentom odpowiednio wcześniej. Studenci studiów stacjonarnych, w każdym roku, prowadzą lub uczestniczą w prowadzeniu 90 godzin dydaktycznych. W przypadku studiów niestacjonarnych prowadzenie zajęć dydaktycznych w wymiarze 10 godzin uwzględniono dopiero w programie realizowanym w roku akademickim 2012/2013. Doktoranci prowadzą zajęcia dydaktyczne samodzielnie, po wcześniejszym sprawdzeniu przez zespół danego Zakładu lub Katedry ich przygotowania pod względem wiedzy, umiejętności. Ponadto, kompetencje doktoranta jako nauczyciela akademickiego są sprawdzane podczas hospitacji zajęć prowadzonych przez doktoranta.

W ramach zajęć fakultatywnych zaproponowano 10 tematów (Spektroskopia rezonansów magnetycznych NMR i EPR w analizie żywności; Molekularne podstawy terapii nowotworowej; Znaczenie terapeutycznego monitorowania stężenia leku w optymalizacji farmakoterapii; Laboratoryjna diagnostyka medyczna; Dendrymery jako nowoczesne nośniki

leków przeciwnowotworowych – terażniejszość, przyszłość; Badanie składu oraz aktywności biologicznej wyciągu wodnego z wytlóków z nasion wiesiołka dziwnego; Homeostaza wapnia i fosforu, mechanizmy, regulacja, zaburzenia; Zastosowanie NMR i EPR w badaniach leków syntetycznych i roślinnych; Podstawy bioinformatyki i biologii systemów; Paradygmat nanotoksykologii; Od toksykologii mechanistycznej do toksykologii regulacyjnej), ponadto opiekun naukowy może wybrać wykłady dostępne poza Wydziałem Farmaceutycznym.

Należy podkreślić, że Wydział Farmaceutyczny WUM umożliwia swoim doktorantom pracę naukową w zespołach badawczych, prowadzenie badań naukowych związanych z tematyką pracy doktorskiej w innych jednostkach w tym zagranicznych (10). Staże zagraniczne są realizowane w ramach programu Erasmus lub indywidualnego stypendium naukowego. Również na podkreślenie zasługuje finansowanie badań, u części doktorantów, w ramach grantów naukowych uczelnianych (13) oraz krajowych (6 - MNiSW, NCN).

Studenci nie mają trudności w publikowaniu wyników swoich badań w czasopiśmie naukowych, jak również, na konferencjach lub zjazdach naukowych w kraju i za granicą. W latach 2007-2012 doktoranci byli współautorami w 84 publikacjach z IF, w 59 innych oraz w 200 komunikatach zjazdowych. Ponadto, doktorantka z Katedry i Zakładu Technologii Leków i Biotechnologii Farmaceutycznej jest współautorką zgłoszenia patentowego. Na uwagę zasługuje wzrost w kolejnych latach liczby publikacji z udziałem studentów studiów doktoranckich od 6 w 2007 roku do 43 w 2012, co wskazuje na dobre funkcjonowanie systemu kształcenia, wzrost aktywności naukowej oraz przygotowanie doktorantów na tym Wydziale do pracy badawczej.

W okresie od 2007 do 2012 roku 37 studentów studiów doktoranckich obroniło pracę doktorską. 15 prac doktorskich zostało wyróżnionych. Większość studentów studiów doktoranckich uzyskuje stopień naukowy doktora w terminie. W roku akademickim 2010/2011 i 2011/2012 zostało skreślonych, odpowiednio, 2 oraz 4 studentów.

Zajęcia na studiach doktoranckich prowadzi 31 nauczycieli akademickich, w tym 15 profesorów, 14 dr hab., 3 doktorów oraz 1 magister. Skład kadry naukowo-dydaktycznej zabezpiecza prawidłowość w realizacji programu studiów doktoranckich. Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia na studiach doktoranckich oraz opiekunów naukowych doktorantów jest wystarczająca.

Na Wydziale w ramach Kształcenia Podyplomowego są realizowane kursy specjalistyczne z zakresu farmacji stosowanej oraz farmacji przemysłowej (30 kursów dla około 1000 osób) jak również szkolenia specjalistyczne dla magistrów farmacji.

W obszarze nauk medycznych, nauk o zdrowiu i o kulturze fizycznej Wydział prowadzi studia podyplomowe w zakresie analityki medycznej (4 semestry, obecnie studiuje 82 studentów) powołane na podstawie zarządzenia nr 53/2008 Rektora WUM z dnia 12 maja 2008 roku. Studia są organizowane przez Centrum Kształcenia Podyplomowego WUM. Kierownika studiów powołuje Rektor na wniosek Dziekana Centrum. Kierownik Studiów Podyplomowych w zakresie analityki medycznej, zgodnie z Regulaminem, jest odpowiedzialny za plan i program studiów.

Absolwenci kierunku mogą uzyskać w toku studiów wiedzę merytoryczną i umiejętności praktyczne z zakresu podstawowych dyscyplin medycyny laboratoryjnej, obejmujących nauki biologiczne, chemiczne, medyczne i społeczne. Ponadto studia umożliwiają zdobycie umiejętności „profesjonalnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej, zgodnie z wymogami dobrej praktyki laboratoryjnej (GLP) oraz zasadami etyki zawodowej, umiejętność

partnerskiej współpracy z lekarzami, farmaceutami oraz pozostałymi pracownikami zakładów ochrony zdrowia, w rozwiązywaniu problemów diagnostycznych, prognostycznych i dotyczących monitorowania terapii, umiejętność prowadzenia badań naukowych w zakresie diagnostyki laboratoryjnej oraz upowszechniania wyników tych prac”.

Absolwenci studiów podyplomowych posiadający tytuł zawodowy magistra biologii, biotechnologii, chemii, farmacji lub weterynarii mogą ubiegać się o wpisanie na listę diagnostów laboratoryjnych i uzyskać prawa do wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego na podstawie przepisów ustawy z dn. 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej oraz uchwały nr 38/2003 Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych z dnia 28 października 2003 r.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji prowadzonych studiów podyplomowych oraz wewnętrznych przepisów prawnych i opinii uzyskanych przez Zespół Oceniający od słuchaczy i absolwentów należy stwierdzić, że jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców, umożliwia nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz umożliwia nabycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Z danych przedstawionych w Raporcie Samooceny wynika, że efekty kształcenia na prowadzonych studiach podyplomowych, zatwierdzone Uchwałą Senatu WUM z dnia 30 lipca 2012 roku, mieszczą się w ramach efektów obszarowych i są możliwe do zrealizowania. Brak jest jednak sylabusów, uwzględniających system ECTS, opracowanych dla kształcenia na studiach podyplomowych w zakresie analityki medycznej. Brak również Rady Programowej studiów podyplomowych, powoływanej przez Dziekana, która powinna współuczestniczyć w opracowywaniu programu oraz podejmowaniu decyzji w czasie przebiegu studiów.

Wiedza i umiejętności nabyte na studiach są weryfikowane podczas realizacji przedmiotu Praktyczna Nauka Zawodu, praktyki wakacyjnej oraz egzaminu końcowego podobnego do egzaminu specjalizacyjnego obejmującego egzamin teoretyczny - testowy, praktyczny oraz ustny. Zajęcia są prowadzone przez prawidłowo dobranych i wysoko wykwalifikowanych nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziałach: Lekarskim, Farmaceutycznym, Nauk o Zdrowiu oraz w Wojskowym Instytucie Medycznym. W procesie kształcenia uczestniczy 9 profesorów, 12 dr hab., 36 doktorów oraz 20 magistrów.

Studenci studiów podyplomowych otrzymują ankietę oceny zajęć. Ankiety I edycji zostały opracowane, a uwagi w większości uwzględnione w organizacji zajęć dydaktycznych. Nieliczne ankiety z następnych edycji nie dały podstaw do ich opracowania.

Studia podyplomowe z zakresu analityki medycznej kończą się egzaminem końcowym podzielonym na 3 etapy: testu teoretycznego składającego się z 60 pytań, egzaminu praktycznego i egzaminu ustnego. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi 3 pracowników naukowych oraz 2 zewnętrznych egzaminatorów (diagnostów laboratoryjnych nie będących pracownikami WUM). Również niektóre zajęcia prowadzone są przez „praktyków” spoza Uczelni, a więc interesariuszy zewnętrznych. Jako formę potwierdzania uzyskanych kwalifikacji absolwenci otrzymują świadectwo ukończenia studiów oraz zaświadczenie do Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych.

Uczestnicy studiów podyplomowych (interesariusze wewnętrzni) mają możliwość zgłaszania postulatów dotyczących procesu dydaktycznego, a na koniec studiów uczestniczą także w ewaluacji zajęć poprzez udział w ankiecie audytoryjnej. Wyniki ankiet są analizowane i opracowywane co roku w formie sprawozdań. Słabą stroną ewaluacji jest natomiast niski stopień zwrotów ankiet oraz brak bezpośredniego włączenia w ten proces pracodawców.

Zasadniczo nie są kontynuowane także kontakty z absolwentami (co najwyżej incydentalnie). Wydział w zasadzie nie otrzymuje też sygnałów zwrotnych ze strony pracodawców i nie pozyskuje w sposób sformalizowany opinii pracodawców na temat efektów i jakości kształcenia na studiach podyplomowych. Ewaluacją w tym zakresie (poprzez ankietyzację) objęci są tylko słuchacze. Od interesariuszy zewnętrznych informacje są pozyskiwane w głównej mierze dzięki osobistym i nieformalnym kontaktom. Należy mieć jednak na uwadze fakt, że program studiów jest zgodny z obowiązującymi przepisami i wymaganiami organizacji pracodawców, co w znacznym stopniu łagodzi te ograniczenia.

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągania oraz weryfikacji, a także oceny jakości kształcenia prowadzonego na studiach podyplomowych należy zatem ocenić jako odpowiedni, ale wymagający pewnego rozwinięcia w odniesieniu do pracodawców (w szczególności w zakresie oceny efektów kształcenia) i nawiązania ściślejszych kontaktów z absolwentami.

W programach ramowych stacjonarnych oraz niestacjonarnych studiów doktoranckich realizowanych od 2009 do 2012 roku, wprowadzono, dla każdego roku, ruchomą punktację ECTS w zakresie przedmiotu: Udział w działalności naukowej jednostki i doskonalenie umiejętności. Program doktoranta studiów stacjonarnych obejmujący kursy (114 godzin), zajęcia dydaktyczne (360 godzin) pozwalał na uzyskanie łącznie w okresie 4 lat 40 punktów ECTS oraz dodatkowe punkty (20) za publikacje oraz konferencje naukowe związane z doktoratem. Na studiach stacjonarnych od roku akad. 2012/2013 program studiów doktoranckich obejmuje 583 godziny kontaktowe oraz 542 godziny obliczeniowe pozwalające na uzyskanie w okresie 4 lat 45 punktów ECTS. System ECTS dotyczy w znacznej części ogólnego wykształcenia słuchaczy studiów doktoranckich w dziedzinach interdyscyplinarnych, a w mniejszym stopniu w zakresie ściśle ukierunkowanych tematów prac doktorskich realizowanych w poszczególnych Zakładach, Katedrach WF WUM. Tematyka przedmiotów: przysposobienie pedagogiczne, biblioteczne bazy danych, statystyka w farmaceutycznych badaniach naukowych, bioetyka z elementami historii filozofii i prawa farmaceutycznego oraz informatyka – farmaceutyczne i medyczne bazy danych, umożliwia zdobycie wiedzy ogólnej, przydatnej w pracy naukowej oraz zawodowej. Kontrolę jakości nauczania tych przedmiotów zapewnia egzamin oraz zaliczenia.

5

Efekty kształcenia doktorantów na studiach doktoranckich są weryfikowane przez opiekunów naukowych / promotorów przez coroczne zatwierdzenie pisemnego sprawozdania z postępów w pracy doktorskiej, zrealizowania programu ramowego dla danego roku oraz uczestnictwa doktoranta w sesji naukowo-sprawozdawczej. Jakość kształcenia weryfikuje liczba publikacji w czasopiśmie naukowych.

Kontrola postępów w pracy naukowej, osiąganych celów oraz zakładanych efektów kształcenia studentów studiów doktoranckich odbywa się poprzez system punktacji, który stanowi podstawę do przyznania stypendiów w określonej wysokości i znajduje się w Kryteriach Przyznawania i Zwiększania Stypendiów Doktoranckich w WUM /załącznik nr 2 do

zarządzenia Rektora WUM nr 42/2012. Punktowa, rankingowa skala oceny postępów doktoranta w wykonaniu pracy doktorskiej oraz działalności dydaktycznej uwzględnia: uzyskanie w przewidzianym terminie zaliczenia wymaganego programu studiów doktoranckich, publikację oryginalnych prac naukowych w zakresie tematu pracy doktorskiej oraz zaangażowanie w pracy dydaktycznej, potwierdzone opinią Kierownika Zakładu/Katedry jak również pozytywną oceną grup studenckich. Kryteria przyznawania i zwiększania stypendiów doktoranckich są dostępne na stronie internetowej WUM. System daje równe szanse wszystkim stypendystom i motywuje do zaangażowania w realizacji studiów doktoranckich.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) **Ramowe programy nauczania na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach doktoranckich na Wydziale Farmaceutycznym WUM, które rozpoczęły się przed rokiem akademickim 2012/2013 zostały przyjęte Uchwałami Senatu z 2009 i 2010 roku. W programie tych studiów nie uwzględniono wtedy zajęć fakultatywnych. Zajęcia fakultatywne zostały wprowadzone do programu realizowanego przez doktorantów w roku akademickim 2012/2013. Wydział Farmaceutyczny stwarza doktorantom możliwości prowadzenia badań naukowych, których celem jest praca doktorska.**

2) **Efekty kształcenia na studiach podyplomowych w zakresie analityki medycznej są zgodne z wymaganiami Ministerstwa Zdrowia i są możliwe do osiągnięcia przez studentów. Zespół odpowiednio dobranej kadry dydaktycznej zapewnia wysoką jakość kształcenia. Należy jednak opracować sylabusy zawierające system punktacji ECTS.**

3) **W projektowaniu, przebiegu oraz weryfikacji procesu kształcenia na studiach podyplomowych uczestniczą interesariusze zewnątrzni oraz wewnątrzni, jednak ich udział wymaga pewnego rozwinięcia, szczególnie w odniesieniu do pracodawców. Należy również nawiązać ściślejsze kontakty z absolwentami.**

4) **System punktacji ECTS programu ramowego dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, dostępny na stronie internetowej, w znacznej części dotyczy jedynie ogólnego wykształcenia słuchaczy studiów doktoranckich w dziedzinach interdyscyplinarnych, a jedynie sporadycznie w ukierunkowanych tematach prac doktorskich realizowanych w poszczególnych Zakładach / Katedrach WF WUM.**

5) **Regulamin Wydziałowych Studiów Doktoranckich określa cele i efekty kształcenia doktorantów.**

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę mające służyć realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej WUM zatrudnionych jest 12 profesorów tytularnych, 15 doktorów habilitowanych, 85 doktorów oraz 48 pozostałych nauczycieli, bez stopnia naukowego; łącznie 168 osób. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich Jednostki przedstawia się następująco: 12 profesorów z dziedziny – nauki farmaceutyczne, 15 doktorów hab. – nauki farmaceutyczne, 85 doktorów – nauki farmaceutyczne. W ostatnich 5 latach na Wydziale Farmaceutycznym 5 osób uzyskało tytuł naukowy profesora; 7 nauczycieli akademickich habilitowało się; o 21 osób wzrosła liczba

doktorów. Dane te świadczą o powolnym wzroście liczby profesorów (1 osoba/rok) oraz doktorów habilitowanych – nieco więcej niż 1 habilitacja na rok. Natomiast liczba nadanych stopni naukowych doktora (21) napawa optymizmem.

Szczegółowa analiza „Wykazu kierowników jednostek wchodzących w skład Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej” budzi pewien niepokój, ponieważ 12 osób urodziło się w latach 1943-1949 a więc ich wiek obejmuje przedział 63-69 lat. Tymczasem, według danych z Raportu Samooceny, „liczba samodzielnych pracowników w jednostce, którzy rokują na przystąpienie do konkursu na stanowisko kierownika”, wynosi 7 osób, jednak jedynie dla jednej z nich podano konkretny termin kolokwium habilitacyjnego (12.12.2012). W pozostałych przypadkach podano tylko, że habilitacja jest „w przygotowaniu” lub wcale nie zamieszczono informacji o przewidywanym terminie kolokwium. W tym kontekście istotne znaczenie mają informacje w Raporcie Samooceny na temat polityki kadrowej, z których wynika m. in. propozycja rozwoju młodej kadry (stypendia, staże naukowe, bezpłatny dostęp do naukowych baz danych, odrębne fundusze na finansowanie badań, dodatkowe wynagradzanie). Ponadto duża liczba uczestników studiów doktoranckich (59) może korzystnie wpłynąć na wzrost w Jednostce kandydatów na przyszłych doktorów hab., bowiem jak wynika z przeprowadzonych rozmów, wielu z nich zainteresowanych jest karierą nauczyciela akademickiego.

Charakteryzując kadrę dydaktyczno - naukową Jednostki należy podkreślić, że nauczyciele akademicy biorący udział w prowadzeniu zajęć dydaktycznych reprezentują wiele dziedzin naukowych, poza naukami farmaceutycznymi, jak np. medycyna, biologia medyczna, informatyka, matematyka, fizyka, biotechnologia, biologia, mikrobiologia, nauki weterynaryjne, technologia żywności i żywienia, analityka medyczna, pielęgniarstwo, stomatologia i ekonomia. W większości są to pracownicy WUM z wydziałów: Lekarskiego I i Nauk o Zdrowiu.

Czynnikiem mającym korzystny wpływ na politykę kadrową Jednostki jest jej współpraca naukowa z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi. W przypadku ocenianej Jednostki należy jeszcze podkreślić znaczącą współpracę z przemysłem oraz wieloma centralnymi instytutami, z siedzibą w Warszawie, jak np. Narodowy Instytut Leków, Instytut Sportu, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Państwowy Zakład Higieny. Poza ścisłą współpracą naukową z instytutami naukowymi, stanowią one dla Wydziału Farmaceutycznego szerokie możliwości realizacji prac magisterskich. W latach 2007 – 2012 dyplomanci jednostki wykonali w laboratoriach i specjalistycznych pracowniach instytutów naukowych (częściowo/ w całości) 52 prace oraz w Preston University of Central Lancashire (GB) 3 prace dyplomowe.

Szeroka współpraca naukowa Jednostki z instytucjami zewnętrznymi przyczynia się do rozwoju naukowego oraz sprzyja nabywaniu umiejętności zawodowych nauczycieli akademickich, doktorantów, dyplomantów i studentów – członków kół naukowych. Zakres współpracy naukowej z wieloma podmiotami krajowymi oraz zagranicznymi sprzyja spójności polityki kadrowej Jednostki, bowiem szerokie spojrzenie oraz udział w pracy innych zespołów badawczych i zdobyte doświadczenie przyczynia się do rozwoju kwalifikacji naukowych i także dydaktycznych nauczycieli akademickich, doktorantów oraz studentów i dyplomantów. Współpraca ta ułatwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia i jest właściwą drogą doskonalenia kadry naukowo – dydaktycznej, doktorantów i dyplomantów i członków kół naukowych.

Liczba nauczycieli akademickich Jednostki (160), w porównaniu z liczbą studentów (1047) studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, jest zbliżona do innych Wydziałów

Farmaceutycznych w Polsce i zapewnia realizację programu kształcenia na obu prowadzonych kierunkach studiów, tj. farmacji i analityce medycznej.

W opinii studentów zasoby kadrowe ocenianej jednostki są na dobrym poziomie. Studenci w rozmowie z Zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału jest kompetentna, potrafi ich zainteresować wykładaną materią i spełnia ich oczekiwania w ramach procesu kształcenia. Są jednak zdania, iż prowadzący zajęcia w ocenianej Jednostce niekiedy unikają wykorzystania nowoczesnych osiągnięć, nie prezentując ich studentom i skupiają się w dużej mierze na pracy naukowej. Studenci zaznaczyli, iż nie jest to regułą, a jedynie zjawiskiem sporadycznym.

Prowadzący zajęcia stosują nowoczesne formy przekazywania wiedzy oraz starają się być innowacyjni w podejściu do nauki, którą się zajmują. Studenci stwierdzili, iż zainteresowanie zajęciami rośnie wraz z ukierunkowaniem się studenta. Wyrazili natomiast negatywną opinię na temat dopasowania programów kształcenia do wymagań rynku pracy i przyszłej pracy zawodowej. Ich zdaniem programy kształcenia na Wydziale dostosowane są w szczególności do przyszłej pracy naukowej. Ponadto uznali, iż w ocenianej Jednostce kładzie się zbyt duży nacisk, zarówno godzinowy jak i materiałowy, na przedmioty takie jak chemia organiczna czy chemia fizyczna, kosztem przedmiotów kluczowych z punktu widzenia praktycznego dla przyszłego farmaceuty. Poza wskazanymi uwagami studenci bardzo pozytywnie wypowiadali się o poziomie kształcenia w ocenianej Jednostce, chwając istniejące na Wydziale indywidualne podejście do studenta. Zdecydowanie stwierdzili brak zainteresowania młodszej kadry, w szczególności asystentów, dydaktyką i studentami, na rzecz pracy naukowej.

Wymiar zajęć dydaktycznych, realizowanych przez doktorantów, jest zgodny zobowiązującymi przepisami prawa. Według Regulaminu Wydziałowych Studiów Doktoranckich, wprowadzonego na mocy Uchwały nr 31/2012 Senatu z dn. 23.04.2012r., wynosi on od 10 do 90 godz. (90 godzin- uczestnicy stacjonarnych studiów doktoranckich; 10 godz.- uczestnicy studiów niestacjonarnych). Doktoranci, zatrudnieni w charakterze nauczyciela akademickiego i prowadzący zajęcia dydaktyczne w Uczelni są zwolnieni z odbywania praktyk w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych (dotyczy doktorantów, którzy rozpoczęli studia doktoranckie po 24.09.2011r.; natomiast 7 uczestników studiów doktoranckich, którzy rozpoczęli studia przed 2011r. prowadzi zajęcia w wymiarze 90 godz.). Aktualnie brak jest możliwości realizowania dydaktyki w języku angielskim (brak studiów anglojęzycznych na Wydziale). W trakcie rozmowy z przedstawicielami doktorantów ustalono, iż obowiązujące przepisy są przestrzegane, a za ewentualne nadgodziny wypłacane jest przysługujące wynagrodzenie na zasadzie odrębnych umów. Należy także podkreślić, że prowadzona przez doktorantów dydaktyka jest zgodna z ich zainteresowaniami naukowymi. Doktoranci opracowują, przy pomocy opiekuna naukowego / promotora lub asystentów danego zakładu / katedry, konspekty i materiały niezbędne do samodzielnego przeprowadzenia zajęć dydaktycznych. Ponadto w opinii doktorantów, uzyskują oni adekwatne do ich potrzeb wsparcie naukowe ze strony opiekunów naukowych / promotorów. W razie potrzeby uczestnicy studiów III stopnia mogą uzyskać poradę lub wsparcie także od kierownika Jednostki, w której odbywają się studia doktoranckie oraz od Kierownika studiów doktoranckich.

Doktoranci pozytywnie oceniają kompetencje kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie prowadzonych na Wydziale zajęć, podkreślając także jej dużą życzliwość. Przypadki zmiany opiekuna naukowego / promotora zdarzają się sporadycznie i wynikają głównie ze zmiany tematu pracy doktorskiej lub przejścia promotora na emeryturę.

Liczba i powierzchnia sal, w których odbywają się zajęcia, zestawiona z liczbą studentów Wydziału jest wystarczająca, co ocenia się pozytywnie. Liczba stanowisk w poszczególnych salach, w opinii studentów, dostosowana jest do liczby studiujących w ocenianej Jednostce. Wyposażenie pomieszczeń Jednostki jest na zadowalającym poziomie. W niektórych salach jest zainstalowany stacjonarny sprzęt multimedialny, jak również istnieje możliwość zdobycia podstawowego sprzętu przenośnego, także na potrzeby studentów.

W opinii studentów sale nie zawsze są dostosowane do efektywnego kształcenia na wysokim poziomie. W szczególności negatywnie oceniają siedzenia i pulpity w salach wykładowych, które w ich opinii są niewygodne i przestarzałe, a przebywanie na zajęciach powoduje duży dyskomfort. Studenci twierdzą, iż oceniana Jednostka korzystać powinna z bardziej nowoczesnych pomieszczeń w niedawno wybudowanym Centrum Dydaktycznym, które to według ich wiedzy często jest niewykorzystywane. Studenci negatywnie oceniają stan techniczny budynków zgłaszając problem nieszczelności okien oraz niedogrzenia pomieszczeń. Podają przykłady sytuacji odbywania zajęć w płaszczach i kurtkach.

W ocenianej Jednostce studenci bez problemów mogą korzystać z bezprzewodowego Internetu na terenie całego Wydziału, co ocenić należy pozytywnie. Mają oni możliwość posługiwania się dostępnym na Wydziale sprzętem multimedialnym, także po godzinach zajęć, jak również sprzętem komputerowym na Wydziale. Natomiast w rozmowie z Zespołem oceniającym wyrazili negatywne opinie na temat sprawności sprzętu komputerowego oraz dostosowania go do najnowszych wymagań określając, że jest przestarzały.

Studenci ocenianego Wydziału mają możliwość korzystania z Wydziałowej Biblioteki, oraz księgozbioru, który uważają za wystarczający. Biblioteka Wydziałowa posiada księgozbiór zabezpieczający potrzeby studentów farmacji, w szczególności pod kątem piśmiennictwa podstawowego. Niestety, w zakresie materiałów dla studentów analityki medycznej powyższe kryteria nie są spełnione do końca. **W opinii studentów tego kierunku, obecnych na spotkaniu z Zespołem oceniającym, biblioteka jest niedostatecznie wyposażona, a niektórych materiałów z zakresu studiowanej przez nich dyscypliny brakuje. Fakt ten należy szczególnie podkreślić, ponieważ jednym z głównych zaleceń poprzednich wizytacji Państwowej Komisji Akredytacyjnej dla kierunku analityka medyczna było zwiększenie księgozbioru pod kątem tego kierunku.** Biblioteka dostępna jest dla studentów w odpowiednich godzinach, zarówno w tygodniu, jak i w weekendy, co ocenia się pozytywnie. Budynek, w którym odbywają się zajęcia na ocenianym Wydziale dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych w podstawowym zakresie, o czym świadczy winda, kilka podjazdów i pomieszczenia dostosowane do potrzeb wspomnianych osób; zasługuje to na ocenę pozytywną. W budynkach dydaktycznych Wydziału zlokalizowana jest nowo wyremontowana stołówka oraz szatnie, których funkcjonowanie oraz poziom oferowanych produktów studenci bardzo chwalą.

Zajęcia dydaktyczne na studiach doktoranckich na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej odbywają się w salach seminaryjnych i wykładowych, laboratoriach Zakładów i Katedr oraz pracowniach komputerowych Wydziału i Centrum Dydaktycznego WUM. Doktoranci mają dostęp do sprzętu m.in. w pracowni fitochemicznej, pracowni hodowli komórek, pracowni spektrometrii mas, laboratorium biologii molekularnej i inżynierii genowej, co ułatwia im prowadzenie badań naukowych. Podczas spotkania z przedstawicielami doktorantów, uczestnicy studiów III stopnia zgłosili trudności w dostępie do nowoczesnego sprzętu oraz odczynników do badań (zbyt mała ilość w stosunku do potrzeb), podkreślając jednocześnie życzliwość pracowników poszczególnych jednostek, wyrażającą się np. we wzajemnym ich pożyczaniu.

Do dyspozycji doktorantów pozostaje także biblioteka uczelniana i wydziałowa, z której mogą korzystać na takich samych zasadach jak pracownicy Uczelni. Istnieje możliwość zamówienia publikacji niedostępnych w bibliotece. Poza zbiorami drukowanymi, doktoranci mogą korzystać z książek i czasopism elektronicznych oraz baz pełno tekstowych, w tym także z komputerów domowych.

Uczestnicy studiów III stopnia mają na Uczelni swobodny dostęp do Internetu bezprzewodowego i stanowisk komputerowych (w tym Web-kiosków). Od roku 2012 funkcjonuje uczelniane Centrum Biblioteczo-Informacyjne z czytelniami, wypożyczalniami i salami dydaktycznymi. Ponadto, w ostatnich latach na Wydziale przeprowadzono niezbędne prace remontowe sal wykładowych, ćwiczeniowych i pomieszczeń administracyjnych. Trwa modernizacja wyposażenia sal, w tym zakup nowoczesnej aparatury do badań.

Bazą dydaktyczno-badawczą akredytowanej jednostki są także Zakłady Wydziału, I Wydziału Lekarskiego i Wydziału Nauk o Zdrowiu WUM, który jest jednym z największych akademickich ośrodków diagnostyki laboratoryjnej w Polsce. Aktualnie udział interesariuszy zewnętrznych w zapewnieniu dostępu do bazy o najwyższych standardach dydaktycznych i naukowych, w tym nowoczesnych laboratoriów i zaawansowanych technologii związanych z realizowanym kształceniem, w odniesieniu do farmacji, jest dosyć ograniczony. W przypadku analityki medycznej współpraca w tym zakresie (np. w ramach praktyk) jest ściślejsza.

Charakteryzując bazę dydaktyczno – naukową Jednostki należy szczególnie podkreślić prowadzenie zajęć dydaktycznych dla studentów kierunku analityka medyczna, w zakresie praktycznej nauki zawodu, w 3 laboratoriach specjalistycznych na terenie Warszawy: Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej Wydziału Nauk o Zdrowiu (Banacha), Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Immunologii Klinicznej Wieku Rozwojowego (WUM) – Marszałkowska oraz Szpital Kliniczny Dzieciątka Jezus Centrum Leczenia Obrażeń, Centralne Laboratorium (Lindleya).

Zgodnie z danymi zawartymi w Raporcie Samooceny, strategia rozwoju Wydziału obejmuje cztery główne kierunki: dydaktykę, rozwój naukowy, strategię rozwoju kadry naukowej i rozwój inwestycyjny. Rozwój w zakresie każdego z tych kierunków ma na celu również podniesienie jakości kształcenia.

W polityce finansowej Jednostki w zakresie bezpośredniego wsparcia procesu dydaktycznego uwzględniono m.in. wdrożenie komputerowego systemu obsługi studentów oraz Zintegrowanego Systemu Komputerowego Zarządzania Wydziałem, a także wzbogacenie oferty edukacyjnej o usługi elektronicznego kształcenia na odległość. Działania typu kontynuacja programu „Uczelnia wolna od plagiatów”, doskonalenie systemu ECTS, rozwój i wzbogacanie studiów w ramach programu Erasmus dotyczą polityki finansowej zarówno Jednostki, jak i całej Uczelni.

Główne zadania inwestycyjne, w których finansowo uczestniczy Wydział, to przede wszystkim budowa Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii. Celem inwestycji jest utworzenie na obszarze „Kampusu Ochota” jednego z najbardziej znaczących Polsce ośrodków badań biomedycznych. Budowa Centrum obejmuje wybudowanie 2 obiektów i wyposażenie łącznie 10 laboratoriów środowiskowych. Projekt jest realizowany w konsorcjum 3 uczelni warszawskich i 7 instytutów PAN. Drugim, ważnym dla Wydziału przedsięwzięciem jest remont i modernizacja Wydziału, polegająca na dostosowaniu budynku do współczesnych

potrzeb dydaktyki i nauki, a w szczególności na stworzeniu infrastruktury dla funkcjonowania Zakładu Opieki Farmaceutycznej i Wirtualnej Apteki oraz prowadzenia analiz biomedycznych.

Wydział dba o rozwój badań naukowych, niezbędnych dla właściwego, nowoczesnego kształcenia studentów. Przejawem wdrażania tej strategii jest uzyskanie w roku 2012 środków finansowych z NCBiR na badania i wdrożenie nowego leku przeciwbólowego, uzyskanie środków i rozpoczęcie od 2013 roku realizacji grantu o zasięgu ogólnosiwiatowym obejmującego Uniwersytety i instytucje badawcze z: Brazylii, Chin, Niemiec, Norwegii i Polski, pt.: „Translocation and Safe Design of Surface Engineered Metal oxide Nanoparticles”, a także utworzenie Konsorcjum Naukowego między Wydziałem, a Narodowym Instytutem Leków oraz Instytutem Farmaceutycznym, w celu prowadzenie wspólnych badań naukowych, rozwojowych i aplikacyjnych.

Zgodnie z Raportem Samooceny, w roku 2010 na realizację tematów badawczych w ramach działalności statutowej Wydział uzyskał środki z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) w wysokości 1 154 128 zł brutto. Z dotacji na 2010 rok na Wydziale zostało sfinansowanych 17 zadań statutowych.

Na realizację prac własnych młodych pracowników naukowych Wydział w 2010 r. otrzymał dotację z MNiSW w wysokości 200 100 zł brutto. W 2010 roku przyjęto do finansowania 9 prac własnych, w tym w ramach projektów młodego badacza finansowane są 3 projekty.

W 2011 r. realizowano 31 umów badawczych (grantów finansowanych przez MNiSW) o planowanych nakładach wynoszących 1 782 823 zł (stan na 30.06.2011)

Studenci Wydziału prowadzący działalność naukową złożyli do oceny przez Senacką Komisję ds. Nauki 5 wniosków o mini-granty studenckie na rok 2010.

W ramach współpracy z przemysłem w 2010 r. na zlecenie jednostek krajowych realizowano 14 umów.

W 2010 roku WUM, w tym oceniany Wydział, rozpoczął realizację 1 projektu współfinansowanych z 7 Programu Ramowego UE: InterQuality – Finansowanie Jakości w Opiece Zdrowotnej. Całkowita wartość projektu to 3 766 972,80 Euro, z czego dofinansowanie Komisji Europejskiej wynosi 2 950 129,60 Euro.

Według Zespołu Oceniającego polityka finansowa Wydziału jest zgodna ze strategią rozwoju Uczelni i bierze pod uwagę szeroko pojęte działania projakościowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wydział dysponuje zespołem nauczycieli akademickich o wysokich kompetencjach naukowych i zawodowych, zapewniającym studentom, doktorantom oraz członkom kół naukowych merytoryczną opiekę i dostęp do nowoczesnej, często najnowocześniejszej aparatury do prowadzenia badań.

2) Baza dydaktyczno–naukowa umożliwia pełną realizację programu studiów, jest dopasowana do profilu prowadzonych badań. Wymaga jednak systematycznej troski o utrzymanie przyjętych standardów jakości pomieszczeń,– laboratoriów studenckich oraz

pracowni naukowych. Należy ponadto zwrócić uwagę na odpowiednie uzupełnienie zasobów bibliotecznych.

3) Polityka finansowa Wydziału jest zgodna ze strategią rozwoju Uczelni i bierze pod uwagę szeroko pojęte działania projakościowe

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Badania naukowe na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego są prowadzone we wszystkich 24 jednostkach organizacyjnych, tj. w 5 Katedrach, 17 Zakładach, 1 Pracowni oraz Studium Kształcenia Podyplomowego; w strukturze Wydziału mieści się także Biblioteka Wydziałowa. Struktura organizacyjna Wydziału odbiega znacznie od jednostek funkcjonujących na pozostałych Wydziałach Farmaceutycznych w Polsce. Jej cechą charakterystyczną jest przewaga liczby Zakładów (17) nad Katedrami (5).

Podczas wizytacji programowej PKA w roku akad. 2011/2012 zaproponowano np. powołanie Katedry Farmacji Stosowanej oraz Katedry Farmakologii, 2 kluczowych jednostek organizacyjnych mających szczególny wpływ na kształtowanie sylwetki absolwenta i lepsze dopasowanie jej do rosnących zadań aptek ogólnodostępnych w zakresie spełniania oczekiwań pacjentów, polegające m.in. na doradzaniu w rosnącym ich zainteresowaniu samo- leczeniem. Powołanie wymienionych wyżej Katedr, zamiast istniejących Zakładów, byłoby nobilitacją obszarów wiedzy i umiejętności, które w spełnianiu roli farmaceuty/aptekarza w aptece ogólnodostępnej mają pierwszorzędne znaczenie w kontaktach z pacjentami.

W 2 przypadkach nazwa jednostki nawiązuje do kierunku studiów analityka medyczna; są to Katedra Biochemii Klinicznej oraz Zakład Laboratoryjnej Diagnostyki Medycznej. Kierownikami 3 Katedr są profesorowie tytularni, pozostałych doktorzy hab. W grupie 17 Zakładów Kierownikami jest 9 profesorów tytularnych i 8 doktorów hab. Jednostki organizacyjne tworzące Wydział są prawidłowo przyporządkowane do wykonywania zadań dydaktycznych i pod względem kadrowym; baza dydaktyczna, w szczególności specjalistyczne laboratoria oraz pracownie służące studentom do nabywania umiejętności – posiadają wyposażenie zapewniające wykonanie zadań praktycznych zgodnie z programem studiów, niekiedy jednak konieczne byłoby unowocześnienie sprzętu i aparatury; wspomnieli o tym studenci na spotkaniu podczas wizytacji zespołu PKA. Należy jednak podkreślić, że program dydaktyczny, w szczególności ćwiczenia laboratoryjne, w odniesieniu do obu kierunków studiów, tj. farmacji i analityki medycznej jest w pełni realizowany.

Dorobek naukowy kadry dydaktyczno – naukowej jednostek organizacyjnych Wydziału za lata 2006 – 2011, mierzony sumaryczną wartością impact factor (IF), wynosi: 2006/2007 – 62.350; 2007/2008 – 71.003; 2008/2009 – 103.527; 2009/2010 – 144.047; 2010/2011 – 205.719. Powyższe wartości IF wyraźnie wskazują na systematyczny wzrost; w okresie 2006 – 2011 IF wzrósł nieco ponad 3– krotnie, co świadczy o rosnącej liczbie publikacji z tzw. listy filadelfijskiej. Dorobek naukowy kadry dydaktyczno – naukowej Wydziału opracowano na podstawie 3 dokumentów: Publikacje w czasopismach wyróżnionych w Journal Citation Reports (lata 2006 – 2011) autorstwa pracowników jednostek Wydziału Farmaceutycznego; Pozostałe prace opublikowane w czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym (lata 2006 – 2011) autorstwa pracowników naukowych jednostek Wydziału Farmaceutycznego oraz Prace opublikowane w czasopismach o zasięgu lokalnym (lata 2006 – 2011) autorstwa pracowników Wydziału Farmaceutycznego.

Ze względu na wagę publikacji pracowników Wydziału, bardziej szczegółowe omówienie dotyczy przede wszystkim prac wyróżnionych w Journal Citation Reports. Zawarte w nim zestawienie obejmuje 365 publikacji, jakie ukazały się w ponad 70 wyróżnionych czasopismach naukowych. Są to renomowane czasopisma o zasięgu międzynarodowym jak np. J. Molec. Structure (28), Fresenius Environment. Bull. (11), J. Pharm. Biomed. Anal. (10), Solid State NMR (10), J. Chromatogr. (9), Eur. J. Med. Chem. (6), Pharmacol.(6), Pharmacol. Rep. (4), Transplant. Proc. (4). Wiele publikacji tej grupy ukazało się także w polskich, anglojęzycznych periodykach, jak Pol. J. Environment. Stud., Acta Pol. Pharm., Acta Scient. Polonor. i in.

Liczba prac opublikowanych przez pracowników naukowych Wydziału Farmaceutycznego w czasopismach o zasięgu co najmniej krajowym wynosi 345. Ostatnia grupa publikacji pracowników naukowych jednostek Wydziału Farmaceutycznego, 111 pozycji, ukazała się w czasopismach o zasięgu lokalnym.

W zebranych podczas wizytacji materiałach jest jeszcze jedno zestawienie publikacji nauczycieli akademickich Jednostki obejmujące „Pozostałe prace opublikowane w czasopismach recenzowanych o zasięgu co najmniej krajowym” – 38 pozycji.

Na podstawie krótkiej analizy tytułów publikacji jakie ukazały się w czasopismach wyróżnionych w Journal Citation Reports można stwierdzić, że odzwierciedlają one kierunki prac badawczych realizowanych przez nauczycieli akademickich Wydziału. Tematyka ta obejmuje m.in. poszukiwania nowych terapeutyków pochodzenia naturalnego i syntetycznego, walidację opracowanych metod analitycznych wykorzystywanych do oceny jakości nowych substancji leczniczych oraz istniejących postaci leków i tworzonych formułacji – nowe postacie planowane do wprowadzenia do lecznictwa. Ponadto na Wydziale prowadzone są badania nad poszukiwaniem markerów stanów chorobowych i oceną procedur terapeutycznych. Wymieniona tematyka badań naukowych realizowanych w Jednostce koreluje z kierunkami studiów na Wydziale, tj. farmacja i analityka medyczna; znajduje ona także odzwierciedlenie w problematyce prac magisterskich oraz rozpraw doktorskich.

Istotne jest również, że rezultaty prac badawczych nauczycieli akademickich Wydziału Farmaceutycznego znajdują zastosowanie praktyczne o czym świadczą, np. patenty, w tym międzynarodowe Nr PCT/PL 2009/ *Use of the extract of defatted seeds of primrose*; krajowe – udzielony, P385059 *Sposób otrzymywania nowych poliestrowych produktów chinolonów*; ponadto zgłoszono 9 wniosków patentowych, obejmujących m.in. przeciwbólową kompozycję farmaceutyczną do podawania doustnego, sposób wytwarzania makrolidowego antybiotyku tacrolimus, wielkocząsteczkowe proleki 5 – fluorouracylu oraz sposób otrzymywania wielkocząsteczkowych proleków 5 - fluorouracylu i in. Tematyka wniosków patentowych jest m.in. potwierdzeniem rezultatów badań podstawowych, prowadzonych w jednostkach organizacyjnych Wydziału Farmaceutycznego, oraz możliwości ich wykorzystania w praktyce. Świadczy o tym fakt, że Jednostka uzyskała fundusze na rok 2012 z NCBiR na badania i wdrożenie nowego leku o działaniu przeciwbólowym.

W planach Wydziału Farmaceutycznego jest utworzenie Konsorcjum Naukowego z Narodowym Instytutem Leków oraz Instytutem Farmaceutycznym w W-wie, którego celem jest prowadzenie wspólnych badań naukowych, rozwojowych i aplikacyjnych.

Osiągnięcia naukowe Jednostki wiążą się z możliwościami pozyskiwania dodatkowych funduszy, przeznaczonych na doskonalenie laboratoriów i specjalistycznych pracowni. Obiekty

te powinny być systematycznie doposażane, aby umożliwić prowadzenie badań na wysokim poziomie, porównywalnym z liczącymi się ośrodkami akademickimi w kraju oraz na świecie.

Lista umów na realizację usług naukowo – badawczych realizowanych przez Jednostki Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej (2006 – 2011) zawiera 50 pozycji. Znajdują się na niej partnerzy z przemysłu jak np. Zakłady Farmaceutyczne „Polfa” (8 umów); Dermika Sp. zo. o, Ozone Laboratories Sp. zo. o, Citamani Poland, ProBiotics, Laboratorium Kosmetyczne Dr Irena Eris S. A., Sanofi Aventis, LEK – AM Sp. zo. o oraz inne, np. urzędy centralne – Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Wykonane prace badawcze dla wymienionych podmiotów umożliwiły Jednostce wzbogacenie wyposażenia laboratoriów i specjalistycznych pracowni; świadczą również o szerokiej współpracy WUM z przemysłem farmaceutycznym, kosmetycznym oraz instytucjami naukowymi.

Realizacja projektów naukowych Jednostki sprzyja, poza Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii (Kampus Ochota), systematycznym remontom bazy dydaktyczno- naukowej Wydziału, w tym Zakładu Opieki Farmaceutycznej oraz *”wirtualnej apteki”*. Stopień zaawansowania prac budowlanych zbliża się ku końcowi; istnieją szanse aby *”wirtualna apteka”* rozpoczęła działalność w bieżącym roku akademickim. Uruchomienie tej apteki wpłynie korzystnie na realizację programu kształcenia farmaceutów/aptekarzy, którzy w znaczącym stopniu wzbogacą swoje doświadczenie w zakresie umiejętności praktycznego wykorzystania wiedzy, bez czego absolwenci nie potrafią sprostać wymaganiom w relacjach – aptekarz – pacjent.

O tym, jak bardzo studentom zależy na lepszym przygotowaniu do pracy w aptecce ogólnodostępnej, wraz z pełniejszym wykorzystaniem ich wiedzy, świadczy konkurs zorganizowany przez Młodą Farmację, który odbył się podczas wizytacji Zespołu Oceniającego PKA (4.XII. 2012) na Wydziale Farmaceutycznym WUM.

Studia doktoranckie w Jednostce rozwijają się dynamicznie, liczba uczestników wynosi aktualnie 59 osób, w tym na studiach niestacjonarnych uruchomionych w roku akad. 2010/2011 jest 12 doktorantów. Fakt ten wymaga na szczególne podkreślenie, ponieważ studia doktoranckie realizowane w trybie niestacjonarnym są rzadziej wykorzystywane przez absolwentów kierunku studiów „farmacja” do zapoczątkowania kariery naukowej. Jest to bardzo ważna sprawa, ponieważ rozwój naukowy absolwentów zatrudnionych poza Uczelnią nie zawsze sprzyja ich doksztalcaniu a więc podnoszeniu kwalifikacji, tak istotnych dla gospodarki opartej o wiedzę.

Analiza informacji zawartych w Raporcie Samooceny (Część III. Studia doktoranckie) budzić może pewien niepokój, ponieważ w przypadku studiów stacjonarnych w roku akad. 2011/2012 9 osób ukończyło studia, ale nie uzyskało stopnia naukowego doktora; skreślono także 4 doktorantów.

Promotorzy oraz Władze Wydziału uczestniczą aktywnie w zapewnieniu doktorantom i magistrantom optymalnych warunków w rozwiązywaniu problemów naukowych, aby realizacja programu badań była na wysokim poziomie. Świadczą o tym publikacje, w których doktoranci są autorami i/lub współautorami; ich dorobek w tym zakresie jest wymierny (80 publikacji) oraz na dobrym poziomie – 38 prac opublikowano w czasopiśmie wyróżnionych w *Journal Citation Reports (IF)*. W grupie tych czasopism są publikacje o zasięgu ogólnościowym jak np. *J. Mol. Struct.* (12), *Fresenius Environment. Bull.* (5), *J. Pharmacol.*

Rep. (2), J. Computat. Chem. (2). Publikacje pokonferencyjne doktorantów i doniesienia zjazdowe – 13; prace popularno – naukowe – 2.

Na podstawie wykazu pracowników Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej, w tym doktorantów ustalono, że 53 nauczycieli akademickich Jednostki uczestniczyło w 185 konferencjach naukowych, międzynarodowych kongresach, szkoleniach i in., które odbyły się w większości państw europejskich oraz USA, Singapurze, Japonii, Izraelu, Hong Kongu i Brazylii. Do tej grupy wliczono także osoby (26), których wyjazd dotyczył np. pobytu badawczego – stypendium, 6 tyg. (USA), spotkania robocze – projekt Inter Quality – 6 wyjazdów (3 – 5 dni); spotkania robocze – 7 PR UE IMPAKT – (2 dni); badania w ramach prac własnych; wymiana programowa Erasmus – 3 krotnie, wykład partnerski; międzynarodowe spotkania dziekanów – 3 dni; nawiązanie współpracy naukowej – 4 krotnie; staż szkoleniowy (USA) 8 tyg.; omówienie wyników badań – 4 dni; 7 Europejskie Spotkanie APERP; ASP – 6 dni; 39 Kurs Farmaceutyczny – 10 dni; międzynarodowe warsztaty testów mikropłytki – 3 dni oraz szkolenie – detektory MS w chromatografii cieczerwowej – 3 dni.

Wydział uczestniczy w programie Erasmus, co sprzyja finansowemu wspieraniu staży zagranicznych i krajowych doktorantów i kadry oraz ich udziału w kongresach w kraju i zagranicą. Ponadto WUM wspiera aktywność młodych naukowców, poprzez granty badawcze, w tym doktorantów (szczegóły: <http://dzialnauki.wum.edu.pl/finansowanienauki/mlodzinaukowcy>). Przydzielone fundusze mogą być wykorzystane m.in. na zakup sprzętu do badań, materiałów do realizacji prac oraz na udział w konferencjach, zjazdach i sympozjach naukowych krajowych i zagranicznych. W podobny sposób wspierani są studenci i członkowie 13 kół naukowych działających w Jednostce; niektóre z nich skupiają nawet 43 studentów (Koło przy Zakładzie Chemii Fizycznej). Prowadzą oni badania naukowe w swoich macierzystych Katedrach/Zakładach; opublikowali łącznie 9 prac naukowych, w tym w cenionych w Europie i na świecie czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej jak np. Europ. J. Med. Chem., J. Pharm. Biomed. Anal., J. Biotechn., Computat., Biol. Bionanotech. Uczestniczyli również w konferencjach krajowych (16), np. 8th Warsaw International Medical Congress for Young Scientists, oraz zagranicznych – Rosja, USA. Członkowie Kół Naukowych uzyskali 13 minigrantów, wielokrotnie byli nagradzani i wyróżniani na konkursach np. prac magisterskich, i in. Liczba prac członków Kół Naukowych opublikowanych w wydawnictwach o zasięgu lokalnym i krajowym, nie licząc materiałów konferencyjnych, wynosi 24.

W latach 2007 – 2012 55 prac magisterskich wykonywano poza jednostkami WUM (w całości lub częściowo). Były to znane w kraju i zagranicą Instytuty PAN, Katedry i Kliniki uniwersyteckie, Katedry i Zakłady uniwersyteckie, narodowe instytuty w kraju, jak np. Narodowy Instytut Leków, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Państwowy Zakład Higieny i in.; w 2. przypadkach był to: United Kingdom, Preston, University of Central Lancashire.

W dostępnych materiałach na temat Kół Naukowych działających w Jednostce brak informacji, na podstawie których można by wyrazić opinię o Kołach przyporządkowanych kierunkowi studiów analityka medyczna.

Działalność nauczycieli akademickich Wydziału, wykazujących swoją aktywność na forum międzynarodowym, w towarzystwach naukowych oraz agendach Unii Europejskiej jest znacząca, o czym świadczy m.in. członkostwo pracowników Wydziału w Europejskiej Komisji ds. produktów terapii genowej i komórkowej (EDQM), przedstawicielstwo Polski w Federation of European Societies of Chemotherapy and Infection (FESCI), przedstawicielstwo Polski w Pharmaceutical Forum i Standing Committee w Brukseli, członkostwo w Advisory

Group for the General Official Medicines Control Laboratory Network, Council of Europe, członkostwo w American Heart Association Council on Atherosclerosis Society.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wysoki poziom działalności naukowej, potwierdzony publikacjami w specjalistycznych, wiodących czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej, obejmuje kierunki prac badawczych Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej z kierunkami studiów: farmacja i analityka medyczna. Znacząca jest również liczba projektów badawczych finansowanych m.in. przez UE, zakres usług naukowo – badawczych dla przemysłu i centralnych instytutów naukowych, udział doktorantów oraz studentów, w tym członków kół naukowych, w badaniach naukowych prowadzonych przez Wydział.

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej WUM posiada szeroko rozwiniętą współpracę z wieloma ośrodkami akademickimi w Europie.

Współpraca międzynarodowa w ramach umów bilateralnych programu LLP/Erasmus obejmująca wymianę studentów i kadry dydaktycznej, w tym doktorantów, została zawarta z 14 podmiotami. Są to następujące uniwersytety: School of Pharmacy, University of London; University of Central Lancashire, Preston, Anglia; University Montpellier, Francja; University of Athens; Universidad de HERNANDEZ, Hiszpania; University of Groningen; University of Hamburg; Universidade de Porto, Portugalia; Lund University, Szwecja; Ege University – Izmir, Turcja; Semmelweis University in Budapeszt; Università Degli Studi di Genova; Universidad de Salamanca; Université de Reims Champagne – Ardenne. Podpisana umowa bilateralna pomiędzy WUM i wymienionymi uniwersytetami, w każdym przypadku obejmuje wymianę studentów i kadry naukowej: rocznie 2 studentów i 1 nauczyciel akademicki. W 3 Uniwersytetach (Montpellier, Lund, Salamanca) zamiast 2 studentów w umowie uwzględniono po 1 studenta. W Université De Reims Champagne – Ardenne studenci analityki medycznej oraz farmacji będą mogli wykonywać również prace magisterskie. Fakt ten ma istotne znaczenie, ponieważ do dyspozycji magistrantów będą dostępne nowoczesne techniki badawcze, jak np. western blot, real-time PCR oraz zymografia. WUM planuje w przyszłości poszerzyć umowę o bilateralnej współpracy, obejmującą wspólne realizowanie projektów i grantów badawczych.

Bilateralne umowy WUM z wymienionymi Uniwersytetami, w ramach LLP/Erasmus, należy bardzo pozytywnie ocenić, ponieważ w praktyce oznacza to wyjazd 25 studentów oraz 14 nauczycieli akademickich, w tym doktorantów.

W latach 2006-2012, w ramach projektu LLP/Erasmus/Studia, 66 studentów Jednostki kontynuowało swoje studia na uniwersytetach zagranicznych, w tym 3 osoby wykonywały część doświadczalną pracy magisterskiej. Równolegle, w tym samym okresie 5 studentów oraz

6 doktorantów uczestniczyło w projekcie LLP/Erasmus/Praktyki, realizując swoje projekty badawcze w laboratoriach i pracowniach zagranicznych uniwersytetów.

Znacznie gorzej przedstawia się sytuacja w zakresie przyjazdu do Jednostki studentów oraz nauczycieli akademickich z zagranicznych uniwersytetów. W latach 2008/2009 – 2011/2012 tylko 4 studentów z Universidad de Alcalá – Hiszpania uczestniczyło w zajęciach WF WUM; podobnie jest z przyjazdami nauczycieli akademickich, którzy odwiedzili Jednostkę - po 1 osobie z Uniwersytetów w Londynie i Atenach. Sytuacja taka jest, niestety, typowa dla w zasadzie wszystkich uczelni w Polsce.

Plany wyjazdów na rok akad. 2012/2013, obejmują po stronie wyjazdów: 14 studentów na studia oraz po 1 studentce i 1 doktorancie na praktyki. Ponadto 4 nauczycieli akademickich Jednostki ma wyjechać do Anglii i Grecji; tylko 1 student z Universidad de Alcalá, Hiszpania zaplanował przyjazd na Wydział Farmaceutyczny WUM.

Należy podkreślić, że jednostki Wydziału Farmaceutycznego, np. Katedra i Zakład Biologii i Botaniki Farmaceutycznej WUM współpracują z Uniwersytetami w Barcelonie oraz Atenach realizując wspólne projekty badawcze. Podobnie Zakład Bioanalizy i Analizy Leków rozwiązuje problemy badawcze wspólnie z Uniwersytetem w Preston.

Istotna jest także współpraca w obszarze dydaktyki, którą WUM i Wydział Farmaceutyczny realizują w ramach międzynarodowego projektu „International Medical School 2020” – program LLP/Erasmus. Uczestniczy w nim 6 znanych uczelni medycznych z Europy: Charité Universitätsmedizin Berlin (Humboldt University), Université Paris Descartes, Universiteit Antwerpen, Sapienza – Università di Roma, Karolinska Institutet, WUM (jedyna uczelnia z Polski), 1 z Australii (Monash University Melbourne) i 2 europejskie instytucje doradcze. Celem projektu jest wspieranie i rozwój kształcenia medycznego, w tym farmaceutycznego oraz opracowanie wspólnej wizji międzynarodowej uczelni medycznej przyszłości. Efektem końcowym projektu może być „znak jakości” International Medical School (IMS label), dostępny dla najlepszych uczelni medycznych w Europie i na świecie. WUM jest współkoordynatorem grupy roboczej odpowiedzialnej za opracowanie metod przyznawania IMS label.

Współpraca naukowa Wydziału z zagranicznymi uniwersytetami objęła wspólne kierunki badań oraz doskonalenia jakości kształcenia poprzez unowocześnienie i poszerzenie oferty programu kształcenia oraz analizę efektów kształcenia. Powyższe przedsięwzięcia dotyczą także doktorantów, którym stwarza się optymalne warunki realizacji części praktycznej doktoratu poprzez współpracę z zagranicznymi ośrodkami akademickimi; ich pracownie specjalistyczne oraz laboratoria są dostępne dla doktorantów Wydziału Farmaceutycznego WUM.

Międzynarodowa współpraca naukowa Jednostki z ośrodkami akademickimi w Europie oraz USA rozwija się dynamicznie, obejmuje realizację projektów badawczych, kształcenie studentów, doktorantów i kadry dydaktycznej. Na uwagę zasługują bilateralne umowy o międzynarodowej współpracy z 14 europejskimi Uczelniami w ramach programu LLP/Erasmus – wymiana studentów i kadry dydaktyczno-naukowej. Istotny jest w tym przypadku udział magistrantów oraz doktorantów, którzy w zagranicznych laboratoriach uniwersyteckich realizują część lub całość swoich badań naukowych korzystając z doskonale wyposażonego i zorganizowanego warsztatu – specjalistyczne pracownie i laboratoria. Ponadto magistranci oraz doktoranci nabywają doświadczenia i umiejętności we współpracy z wysoko kwalifikowaną kadrą; pobyt w zagranicznych uniwersytetach sprzyja również poznaniu sposobów realizacji

programów kształcenia studentów oraz pogłębieniu znajomości języka, głównie angielskiego, w zakresie nowoczesnych metod i technik prowadzenia badań.

Pobyty magistrantów oraz doktorantów w zagranicznych ośrodkach naukowych zachęca do publikowania rezultatów badań w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej. Jak już wcześniej zaznaczono, członkowie kół naukowych oraz doktoranci Jednostki są współautorami publikacji w wysoko cenionych czasopismach o zasięgu międzynarodowym.

Warto podkreślić, że podczas zagranicznych staży naukowych doktoranci oraz nauczyciele akademicy zapoznają się z przebiegiem zajęć dydaktycznych i wykorzystywanymi metodami realizacji programu studiów, w szczególności ćwiczeń laboratoryjnych. Przykładem takich możliwości były pobyty nauczycieli akademickich Jednostki w School of Pharmacy University of London (1 osoba) oraz University of Athens (2 osoby). Wydział Farmaceutyczny WUM wizytowali nauczyciele akademicy z uniwersytetów w Atenach i Londynie (po 1 osobie).

Należy oczekiwać, że umowy bilateralne programu LLP/Erasmus poprawią niezadowolający bilans wymiany naukowej nauczycieli akademickich, bowiem w każdym przypadku uwzględniono po 1-2 osoby z kadry Jednostki. Z zadowoleniem należy również nawiązać do umowy o współpracy z Uniwersytetem De Reims Champagne-Ardenne, ponieważ studentom analityki medycznej i farmacji zapewnia się możliwość wykonywania badań w ramach prac dyplomowych.

Działania Jednostki służące internacjonalizacji procesu kształcenia, ich wpływu na efekty kształcenia oraz realizację procesu kształcenia należałoby zakwalifikować do priorytetów Wydziału, oczekując na wielokrotnienie udziału nauczycieli akademickich i doktorantów w wymianie zagranicznej i „*rozszerzenie współpracy bilateralnej z innymi uczelniami medycznymi w Europie oraz stworzenie programu zapraszania wybitnych naukowców z zagranicy do udziału w uczelnianych konferencjach naukowych*”. (Raport samooceny – str.5.). Warto również zapraszać doświadczonych dydaktyków, mających także osiągnięcia naukowe, do bezpośrednio udziału w realizacji programu studiów na prowadzonych kierunkach studiów farmacja i analityka medyczna.

Współpraca krajowa oraz międzynarodowa Jednostki z ośrodkami akademickimi ma wpływ na realizację programu kształcenia oraz jakość usług dydaktycznych, w tym na działalność naukowo-badawczą. Świadczą o tym m.in. publikacje, których autorami/współautorami są doktoranci i studenci, często członkowie kół naukowych; ich pobyt w zagranicznych laboratoriach np. School of Pharmacy, University of London lub Université De Reims Champagne-Ardenne, względnie wyjazdy studentów i doktorantów, w ramach LLP/Erasmus – Praktyki, do Portugalii, Niemiec, Grecji, Wlk. Brytanii, Hiszpanii, Holandii, korzystnie wpływają na ich rozwój naukowy i karierę zawodową. Pobyt studentów oraz doktorantów w zagranicznych uniwersytetach ułatwia udział w konferencjach naukowych, na których prezentowane są doniesienia na temat ich rezultatów badań.

Na szczególną uwagę zasługuje również szeroka współpraca Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej z licznymi krajowymi instytucjami naukowymi, agencjami, instytutami oraz klinikami, jak Instytut Biochemii i Biofizyki PAN, Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, Centrum Zdrowia Dziecka, Centralny Szpital Kliniczny MSW.

W latach 2007-2012 w laboratoriach krajowych instytucji naukowych oraz przedsiębiorstwach studenci Wydziału wykonywali, częściowo lub w całości, badania wchodzące w zakres pracy magisterskiej. Poza macierzystym Wydziałem 55 studentów (6 z kierunku analityka medyczna

i 49 z kierunku farmacja) realizowało część praktyczną pracy dyplomowej, w tym 3 studentów za granicą (United Kingdom, Preston, University of Central Lancashire). Zakres i skala współpracy naukowej Wydziału, w szczególności z instytucjami krajowymi (interesariusze zewnętrzni), jest imponujący i zasługuje na wyróżnienie.

W spotkaniu Zespołu oceniającego z interesariuszami zewnętrznymi, w większości absolwentami obu kierunków studiów: farmacja i analityka medyczna, udział wzięły osoby zatrudnione w przemyśle farmaceutycznym, administracji państwowej (Inspekcja farmaceutyczna), przedstawiciele Naczelnej Izby Aptekarskiej oraz Diagnostów Laboratoryjnych, aptekarze i diagnosty laboratoryjni. Z przebiegu tego spotkania można wnioskować, że są oni dobrze zorientowani w sprawach kształcenia farmaceutów i diagnostów laboratoryjnych oraz realizacji programu studiów, co świadczy o ich kontaktach z Władzami Wydziału oraz nieformalnej współpracy w zakresie najważniejszych spraw związanych z praktycznym wykonywaniem zawodu farmaceuty/aptekarza i diagnosty laboratoryjnego.

Od pewnego czasu, poza kontaktami nieoficjalnymi, nastąpił wzrost zainteresowania interesariuszy zewnętrznych problematyką kształcenia farmaceutów i analityków medycznych. Zostało to spowodowane inicjatywami Władz Wydziału, które spełniając wymagania Krajowych Ram Kwalifikacji były zobowiązane do powołania interesariuszy zewnętrznych do Zespołów/Komisji Wydziałowych, odpowiedzialnych za szeroko pojętą jakość kształcenia, w szczególności za efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji. W doborze interesariuszy zewnętrznych kierowano się pozyskaniem osób z dużym doświadczeniem zawodowym, także na stanowiskach kierowniczych, byłych pracowników Wydziału, posiadających poza wiedzą także umiejętności wykonywania zawodu oraz kompetencje społeczne.

Powołane oficjalne grono interesariuszy zewnętrznych podjęło współpracę z Wydziałem, uczestnicząc w posiedzeniach Zespołów/Komisji/Rad, np. Programowych. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wskazano m.in. na dobre przygotowanie absolwentów obu kierunków studiów do wykonywania zawodu. Najwyżej oceniono ich wiedzę; wskazano na konieczność poprawy umiejętności, np. komunikowania się w układzie farmaceuta – pacjent w aptece, czy diagnosta laboratoryjny – lekarz. Zwrócono uwagę na potrzebę umedycznienia studiów farmaceutycznych, co wiąże się z wprowadzeniem korekty do programu studiów; w przypadku opieki farmaceutycznej w aptece konieczna jest współpraca aptekarza z lekarzem. Poruszono także sprawę doktorantów kierunku studiów farmacja, którzy wykonują swoje prace doktorskie w przemyśle farmaceutycznym. Są oni bardzo dobrze przygotowani do prowadzenia badań, nie potrafią natomiast współpracować w zespołach naukowych. Zwrócono również uwagę na „nasylenie rynku pracy” i związku z tym pojawienie się trudności w zatrudnieniu np. farmaceutów w aptekach ogólnodostępnych.

Doktoranci Wydziału, po uzyskaniu stopnia naukowego doktora zainteresowani są karierą naukową, np. w macierzystej Uczelni, lub w licznych w Warszawie instytucjach naukowych oraz w przemyśle.

Jednostka współpracuje z licznymi i różnorodnymi przedstawicielami lokalnego otoczenia społeczno-gospodarczego, jak np. z Krajową Izbą Diagnostów Laboratoryjnych, Narodowym Instytutem Leków, Głównym Inspektoratem Farmaceutycznym, Okręgową Izbą Aptekarską, Stacją Sanitarно-Epidemiologiczną, Warszawskimi Zakładami Farmaceutycznymi Polfa, Tarchomińskimi Zakładami Farmaceutycznymi, firmami kosmetycznymi ERIS, DERMIKA, DAX-COSMETICS i in.

Współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest także realizowana poprzez studia podyplomowe. W latach 2008-2012 zakończono 4 edycje kursów podyplomowych „Analityka medyczna” – tryb podstawowy (178 diagnostów laboratoryjnych) oraz tryb uzupełniający (28 osób), z czego 148 osób zrealizowało programy specjalistyczne w zakresie diagnostyki medycznej, transfuzjologii medycznej i mikrobiologii medycznej.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Studenci, magistranci, doktoranci oraz nauczyciele akademicy Jednostki uczestniczą w realizacji naukowych programów międzynarodowych.

2) Uczelnia podpisała bilateralne umowy o międzynarodowej współpracy z wieloma europejskimi uczelniami, co owocuje wymianą studentów i kadry dydaktyczno-naukowej. Istotny jest w niej udział magistrantów oraz doktorantów.

3) Współpraca krajowa oraz międzynarodowa Jednostki z ośrodkami akademickimi ma wpływ na realizację programu kształcenia oraz jakość usług dydaktycznych, w tym na działalność naukowo-badawczą.

4) Powołano zespół interesariuszy zewnętrznych (absolwenci obu kierunków – farmacja i analityka medyczna), w skład którego weszli przedstawiciele przemysłu farmaceutycznego, administracji państwowej – inspektor farmaceutyczny, aptekarze, diagnosty laboratoryjni, którzy włączyli się do pracy np. Komisji Programowej przyczyniając się do doskonalenia programów studiów.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

Ogólne zasady oceniania osiągnięć studentów wynikają z Regulaminu studiów. O szczegółowych zasadach oceniania decyduje każdy z prowadzących daną formę zajęciową. System oceniania jest znany studentom i przedstawiany na pierwszych zajęciach każdego z kursów przez jego prowadzącego, co potwierdzają studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym. Co więcej, raz ustalone zasady pozostają niezmiennie, chyba że zostają zmodyfikowane w porozumieniu ze studentami, co ocenia się pozytywnie. Studenci mogą również zapoznać się z wymaganiami egzaminacyjnymi, skalą ocen i punktacji oraz podstawową literaturą w sylabusach przedmiotów oraz przewodnikach dydaktycznych, które dostępne są na stronie internetowej Wydziału. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem ocenającym uznali system oceny ich osiągnięć za przejrzysty i sprawiedliwy, czują się poinformowani. Studenci mają prawo wglądu do prac egzaminacyjnych, jak również mają możliwość poprawiania niezadowolających wyników w nauce oraz przystąpienia do egzaminu komisyjnego. Na spotkaniu Zespołu Oceniającego z przedstawicielami społeczności doktoranckiej, doktoranci podkreślali bardzo dobre relacje z opiekunami naukowymi/promotorami oraz z Kierownikiem Studiów Doktoranckich, a otrzymywane wsparcie z ich strony uznali za adekwatne do potrzeb.

Na ocenianym Wydziale egzaminy przeprowadzane są wyłącznie w formie pisemnej, co wynika z uchwały Rady Wydziału z dnia 11 kwietnia 2012 roku. W celu standaryzacji i obiektywizacji ocen wystawianych studentom Jednostki stosuje się m.in. egzaminy testowe, uzgadnianie zakresu ocenianego materiału i zasad punktowania na spotkaniach nauczycieli

akademickich, sprawdzanie prac przez inne osoby niż prowadzące zajęcia, co zasługuje na pozytywną notę. W opinii studentów egzaminy dostosowane są do specyfiki studiów oraz pozwalają na rzetelną weryfikację założonych efektów kształcenia.

Wydział prócz przedmiotów obowiązkowych oferuje również przedmioty do wyboru. W opinii studentów przedmiotów obieralnych jest zdecydowanie za mało. Studenci uznali swoje programy kształcenia za wyjątkowo „sztywne” i niedostosowane do wymogów współczesności i rynku pracy. Studenci wyrazili opinię, iż wiele przedmiotów w programie kształcenia nie przygotowuje do przyszłej pracy zawodowej, a przedmioty mało znaczące według nich dla praktycznych umiejętności zawodowych, są nadmiernie doceniane zarówno punktami ECTS jak i liczbą godzin na nie przeznaczonych. Jako przykłady takich przedmiotów studenci podali chemię organiczną i fizyczną.

Terminy sesji egzaminacyjnych, czas i miejsca konsultacji z pracownikami naukowo - dydaktycznymi Wydziału są powszechnie znane i skrupulatnie ogłaszane przez prowadzących zajęcia ocenianej jednostki na stronach internetowych Wydziału lub w gablotach znajdujących się na Wydziale. Studenci ocenianego Wydziału mają możliwości wcześniejszego zapoznania się z sylabusami przedmiotów, ponieważ są one wszystkie z odpowiednim wyprzedzeniem publikowane w na stronie internetowej Wydziału oraz udostępniane przez prowadzących na pierwszych zajęciach, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Studenci oceniają sylabusy przedmiotów pozytywnie.

Studenci ocenianego Wydziału mają możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, który jest ogólnodostępny i znany studentom. W razie odwołania konsultacji informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy z odpowiednim wyprzedzeniem, co ocenia się pozytywnie. Na uwagę zasługuje dostosowanie miejsca i czasu odbywania dyżurów szczególnie do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Dyżury pracowników, a także Władz Wydziału i Uczelni (np. Prodziekanów ds. studenckich) odbywają się w odpowiednim wymiarze godzin w tygodniu oraz w weekendy. Studenci mają sposobność umawiania się z prowadzącymi również poza godzinami konsultacji, co jest częstą i chwaloną przez studentów praktyką. Kontakt z prowadzącymi różne formy zajęciowe ułatwiony jest również za sprawą wykorzystywania do tego celu poczty elektronicznej.

Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej ocenianej jednostki poza godzinami zajęć, co dotyczy zarówno sal dydaktycznych, jak i sal wyposażonych w specjalistyczny sprzęt, w tym komputerowy, co zasługuje na pozytywną ocenę.

Plany zajęć zapewniają warunki do efektywnego kształcenia i nauki. Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym pozytywnie oceniają swoje plany zajęć uznając je za racjonalne. Plany zajęć dostępne są dla studentów na stronie internetowej Wydziału, co ocenia się pozytywnie.

W ocenianej jednostce studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w trakcie procesu dyplomowania. Mają możliwość wyboru tematu pracy dyplomowej oraz niezbędną pomoc od pracowników naukowych, co potwierdzają w rozmowie z Zespołem Oceniającym. Studenci zwracają uwagę, iż większość tematów prac dyplomowych jest ustalona przez poszczególne Zakłady, zauważają jednak istniejącą możliwość samodzielnego kreowania tematu pracy magisterskiej, co ocenia się pozytywnie. Zasady zapisywania studentów na prace magisterskie są uchwalane co roku przez Radę Wydziału w porozumieniu z samorządem studenckim i przekazywane do wiadomości studentów, co zasługuje na wyróżnienie. Wybór promotora odbywa się poprzez zapisy w dziekanacie do konkretnej jednostki naukowo-dydaktycznej, zgodnie z interesującą studentów tematyką pracy magisterskiej. Zgodnie z ustalonymi przez

Radę Wydziału limitami każdy samodzielny pracownik naukowy może prowadzić jednocześnie 2 prace magisterskie, a adiunkt jedną pracę, co poprawić ma jakość opieki naukowej nad magistrantami. Z list zapisanych studentów kierownicy jednostek naukowo-dydaktycznych Wydziału dokonują rekrutacji kandydatów według kryteriów przyjętych przez daną jednostkę, a wcześniej podanych do wiadomości studentów, co ocenia się pozytywnie. **Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym bardzo pozytywnie ocenili Wydziałowe zasady zapisywania się na seminaRIA magisterskie.**

Doktoranci Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej mają zapewnioną możliwość udziału w konferencjach naukowych polskich i zagranicznych, a także publikowania wyników swoich badań w czasopismach naukowych. Wg. relacji uczestników studiów doktoranckich niezbędne do tego fundusze mogą otrzymać ze środków zakładów / katedr, w których odbywają studia doktoranckie lub z grantów. Z przedstawionych przez Kierownik Studium Doktoranckiego materiałów wynika, że w latach 2007-2012 uczestnicy studiów doktoranckich byli współautorami 140 publikacji: 2007r.- 6, 2008r.- 14, 2009r.- 22, 2010r.- 18, 2011r.- 37 oraz 2012r.- 43 publikacje; w tym ponad 80 to publikacje z IF. Ponadto ustalono, iż w latach 2007-2012 doktoranci uczestniczyli w 200 konferencjach naukowych, 136 krajowych i 64 międzynarodowych, prezentując referaty lub uczestnicząc w sesjach posterowych. W latach 2011-2012 trzech doktorantów Katedry i Zakładu Farmakognozji i Molekularnych Podstaw Fitoterapii prezentowało wyniki swoich badań w postaci posterów na konferencjach międzynarodowych: 79th European Atherosclerosis Society Congress- Geteburg (26-29.06.2011r., Szwecja) oraz 8th Joint Meeting of AFERP, ASP, GA, PSE&SIF- Nowy Jork (28.07-01.08.2012r., USA). Ponadto doktorant Katedry i Zakładu Technologii Leków i Biotechnologii Farmaceutycznej uczestniczył w dwóch konferencjach międzynarodowych: Austrian-German-Hungarian-Italian-Polish-Slovenian 5th Joint Meeting on Medical Chemistry- Portoroz (17-21.06.2007r., Słowenia) i Joint Meeting on Medical Chemistry- Budapeszt (24-27.06.2009r., Węgry), natomiast doktoranci Zakładu Badania Środowiska przedstawiali wyniki swoich badań w postaci referatu i plakatu na 14th International Symposium on Toxicity Assessment- Metz (30.08-04.09.2009r., Francja). Doktorantka Zakładu Opieki Farmaceutycznej uczestniczyła w 77th Congress of the European Atherosclerosis Society- Istambuł (26-29.04.2008r., Turcja), a uczestniczka studiów doktoranckich z Zakładu Chemii Leków- w 12th International Congress of the Therapeutic Drug Monitoring and Clinical Toxicology- Stuttgart (02-06.10.2011r., Niemcy). Natomiast doktoranci Zakładu Farmakoekonomiki prezentowali wyniki swoich badań na ISPOR 15th Annual European Congress- Berlin (03-07.11.2012r., Niemcy). Według Zespołu Oceniającego świadczy to o właściwym wsparciu procesu dydaktycznego.

W zakresie wsparcia materialnego Uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej i współpraca w tym zakresie z przedstawicielami studentów odbywa się w pełni zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy. Uczelnia spełnia wymagania zawarte w art. 174 ust. 2 i art. 179 ust. 2 ustawy. Zachowane są właściwe proporcje w podziale środków, określone art. 174 ust. 4 ustawy. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń, jest racjonalny i przejrzysty. Świadczenia wypłacane są regularnie, co miesiąc. Na pozytywną ocenę zasługuje posiadanie przez Uczelnię własnych funduszy stypendialnych, co owocuje np. przyznawaniem stypendiów dla przewodniczących organizacji studenckich działających na Uczelni oraz przewodniczących jednostek samorządu studenckiego, z pewnością przyczyniając się do zwiększenia aktywności społecznej studentów. Godna pozytywnej oceny jest przejrzystość przepisów związanych z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów, sposób przygotowania dokumentów oraz korzystności przyjętych rozwiązań dla studentów.

Stypendium dla najlepszych doktorantów jest przyznawane nie więcej niż 10% ogólnej liczby doktorantów. Kryteria punktowe postępów w pracy naukowej nie uwzględniają jednak prezentacji ustnych, plakatowych, nagród zjazdowych i konferencyjnych oraz udziału w materiałach zjazdowych uczestników studiów doktoranckich. W roku akademickim 2012/2013 takie stypendia, w kwocie 700 zł miesięcznie, przyznano 11 doktorantom Wydziału Farmaceutycznego (warto zaznaczyć, że były one niższe niż w roku akademickim 2011/2012).

Doktorant z udokumentowaną niepełnosprawnością może ubiegać się o stypendium specjalne z tytułu niepełnosprawności. W bieżącym roku akademickim takie stypendium, w kwocie 300 zł miesięcznie, otrzymuje 1 doktorant Wydziału z orzeczonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

O przyznanie zapomogi może się ubiegać doktorant, który z przyczyn losowych znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej, potwierdzonej dokumentami. Maksymalna jej wysokość wynosi 1500 zł. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, w roku akademickim 2012/2013 przyznano 1 zapomogę w wysokości 1200 zł.

Na podstawie przedłożonych dokumentów oraz rozmów przeprowadzonych przez Zespół Oceniający z pracownikami Uczelni i przedstawicielami społeczności doktoranckiej ustalono, że system przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów funkcjonuje w sposób prawidłowy, choć zdarzają się opóźnienia w wypłatach środków (nie wypłacono dotychczas zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych). Ponadto, w opinii uczestników studiów doktoranckich, kryteria przyznawania zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych oraz stypendium dla najlepszych doktorantów są nie do końca jednoznaczne, przez co istnieje możliwość różnej ich interpretacji. Decyzje stypendialne wydawane są jednak w sposób prawidłowy i zawierają właściwe elementy składowe. Tryb powoływania komisji, ze współudziałem przedstawiciela doktorantów, nie budzi zastrzeżeń.

Na ocenianym Wydziale stosuje się odpowiednie przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego w odniesieniu do wydawania decyzji administracyjnych związanych z przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej, co należy ocenić pozytywnie. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego jest zgodny z ustawą oraz został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 186 ust. 1 ustawy, co potwierdzone zostało akceptacją treści odpowiedniego uczelnianego organu samorządu studenckiego.

Uczelnia prowadzi uczciwą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne. Wewnętrzne akty prawne regulujące tą materię tj. Uchwała Senatu nr 107/2011 z dnia 19 grudnia 2011 roku w sprawie zasad pobierania opłat, trybu i warunków zwalniania z całości lub części opłat za usługi edukacyjne świadczone przez WUM, jak również zarządzenie Rektora WUM nr 24/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 roku w sprawie wysokości opłat za studia niestacjonarne, za powtarzanie zajęć z powodu niezadowalających wyników w nauce, za studia i szkolenia dla cudzoziemców prowadzone w języku polskim w roku akademickim 2012/2013 są przykładami czytelności tworzenia wewnętrznych aktów prawnych. Umowy podpisywane ze studentami zawierają odniesienie do wymienionych powyżej aktów prawnych oraz Regulaminu Studiów, i wskazują miejsce gdzie są one powszechnie udostępnione dla studenta, co należy ocenić pozytywnie.

Obsługa administracyjna Wydziału jest oceniana przez studentów pozytywnie. Godziny obsługi dziekanatu są zadowalające i znane studentom. Studenci uważają co do zasady osoby pracujące w komórkach zajmujących się ich obsługą za miłe, pomocne oraz kompetentne. Zespół Oceniający nie zanotował problemów związanych z obsługą administracyjną, co ocenia się pozytywnie. Należy także nadmienić, że również w opinii doktorantów obsługa administracyjna funkcjonuje w sposób właściwy, pracownicy zawsze chętnie służą radą i pomocą, a w razie potrzeby uczestnicy studiów doktoranckich otrzymują niezbędne informacje drogą mailową lub za pośrednictwem smsów.

Infrastruktura Jednostki jedynie w niewielkim stopniu spełnia wymagania studentów z niepełnosprawnością ruchową. Jednak podjęte zostały działania (ujęte w programie remontowym Wydziału) mające na celu dostosowanie budynków i sal dydaktycznych do potrzeb studentów o ograniczonych możliwościach ruchowych.

Zgodnie z § 101-103 Statutu WUM, przyjętego Uchwałą Senatu Nr 15/2012 z dn. 26.03.2012r., Senat powołuje Komisję Dyscyplinarną dla Studentów, Komisję Dyscyplinarną dla Doktorantów, Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną dla Studentów oraz Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną dla Doktorantów. Ponadto na Uczelni funkcjonują: Rektorska Komisja Antymobbingowa oraz powołany przez Rektora Rzecznik Rzetelności Naukowej (jego zadaniem jest zapobieganie patologiom w nauce poprzez działania profilaktyczne – wykłady, prezentacje, a także kontakty bezpośrednie z pracownikami naukowymi uczelni), dostępne także dla uczestników studiów doktoranckich. Uczelnia stosuje system antyplagiatowy.

WUM stosuje politykę niedyskryminacji. Na mocy Zarządzenia nr 59/2012 Rektora WUM z dn. 01.08.2012r. w sprawie niedyskryminacji i równego traktowania studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych oraz słuchaczy kursów dokształcających ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, podkreślono iż WUM przestrzega zakazu jakiegokolwiek dyskryminacji, a dotyczy to każdego pracownika i całej społeczności akademickiej. Czyny godzące w zasadę niedyskryminacji podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej. Działania sprzeczne z zasadą niedyskryminacji powinny być zgłaszane pisemnie do Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, który uruchamia odpowiednią procedurę postępowania dyscyplinarnego.

Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym nie wskazali zaistniałych dotychczas sytuacji patologicznych, w tym również dotyczących zasad i praktyki pobierania opłat za kształcenie lub usługi edukacyjne. Umowa o warunkach odpłatności za studia lub usługi edukacyjne szanuje równorzędność stron stosunku prawnego oraz nie zawiera postanowień uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za klauzule niedozwolone w umowach cywilnoprawnych. W Uczelni przestrzega się art. 160 ust. 3 ustawy w zakresie szczegółowego określania warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne w umowach pisemnych ze studentami.

W przypadku sytuacji konfliktowych uczestnicy studiów doktoranckich mogą zgłaszać się do: Wydziałowego Samorządu Doktorantów, Kierownika Studiów Doktoranckich oraz Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych. W opinii uczestników studiów doktoranckich, podobnie jak w przypadku studentów studiów magisterskich, sytuacje konfliktowe zdarzają się jedynie sporadycznie.

W Warszawskim Uniwersytecie Medycznym funkcjonuje samorząd studencki działający przez swoje organy na podstawie uchwalonego przez nie Regulaminu, którego zgodność z ustawą i

Statutem stwierdził Senat Uczelni na podstawie art. 202 ust. 4 ustawy. Regulamin spełnia przesłanki Ustawowe co do swojej treści. Samorząd studenci działa na stopniu Uczelni i Wydziałów.

Regulamin studiów został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 161 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku (Dz.U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) Prawo o szkolnictwie wyższym, co potwierdzone zostało odpowiednią uchwałą uczelnianego organu uchwałodawczego samorządu studenckiego. Przepisy Regulaminu Studiów są zgodne z Ustawą.

W trakcie przeprowadzanej wizytacji Zespół Oceniający odbył spotkanie z przedstawicielami wydziałowego samorządu studenckiego, na którym uzyskano poniższe informacje, a następnie zweryfikowano je w oparciu o dostarczone dokumenty, jak również inne odbyte przez Zespół rozmowy.

Wydział spełnia wymagania ustawy określone w art. 67 ust. 4 dotyczące odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów i doktorantów w Radzie Wydziału ocenianej Jednostki, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Przedstawiciele studentów uczęszczają na posiedzenia Rady Wydziału, są na nią w prawidłowy sposób zapraszani oraz otrzymują odpowiednio wcześniej wszelkie dokumenty, które są na nich omawiane. Studenci traktowani są na posiedzeniach w sposób partnerski oraz swobodnie wyrażają swoje opinie, o które są pytani, co należy ocenić pozytywnie. Przedstawiciele studentów są aktywnie włączani przez Władze Wydziału w większość działań związanych z procedowaniem nad sprawami Wydziału, co aktywnie wykorzystują przedstawiając swoje opinie i stanowiska, częstokroć na piśmie, proponując konstruktywne rozwiązania.

Wydział zapewnia na potrzeby działalności ustawowej i regulaminowej wydziałowego samorządu studenckiego niezbędną bazę lokalową jednak nie jest ona wyposażona w sprzęt biurowy, telefon stacjonarny i inne środki trwale potrzebne do prawidłowego funkcjonowania, co potwierdzają członkowie samorządu studenckiego w rozmowie z Zespołem Oceniającym. Brak podstawowych sprzętów biurowych w siedzibie samorządu w znaczący sposób ogranicza, a niejednokrotnie może nawet uniemożliwić wypełnianie nakazanych prawem obowiązków. Minimum, które zapewnić powinien każdy wydział, w którym funkcjonuje samorząd studencki, to pomieszczenie zapewniające niezakłóconą pracę, wyposażone w meble i urządzenia techniczne uznawane dziś za niezbędne w każdym biurze (telefon, faks, komputer, drukarkę, kserokopiarke i łącze internetowe), jak również zaopatrzenie w materiały biurowe oraz środki finansowe na działalność projektową i bieżącą. Władze Wydziału wspierają finansowo działalność studencką, w tym działalność samorządu, co ocenia się pozytywnie. Co więcej samorząd studencki na Wydziale czerpie środki finansowe na swoją działalność z budżetu Samorządu Studentów, ustalanego na poziomie Uczelni, i rozdysponowywanego zgodnie z ustawą przez jego właściwe organy. Wydaje się zatem, że Władze Wydziału, wspólnie ze środkami pozyskanymi z uczelnianego budżetu na działalność samorządu studentów, powinny wyposażyć siedzibę samorządu w sposób odpowiedni.

Współpraca pomiędzy władzami Wydziału, a organami samorządu studenckiego jest dobra. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i konstruktywnym dialogiem. Członkowie samorządu studenckiego określają kontakty z władzami Wydziału jako „funkcjonalne”. Postulaty samorządu studenckiego, szczególnie dotyczące spraw studenckich, są wysłuchiwane i często uwzględniane. Samorząd Wydziałowy jest w stałym kontakcie z Prodziekanami, a w szczególności z Prodziekanem ds. dydaktyczno-wychowawczych. Przedstawiciele studentów cenią sobie Jego otwartość i wyrozumiałość. Członkowie Wydziałowego samorządu

studenckiego nie mają problemów w toku studiów ze względu na spełnianie swoich ustawowych obowiązków, a wręcz są wspierani, np. poprzez usprawiedliwianie nieobecności na zajęciach w przypadku przebywania na posiedzeniach Rady Wydziału, w których zasiadają i na które chętnie oraz sumiennie uczęszczają, co ustalono na podstawie odpowiednich protokołów. Relacje Władz Wydziału z przedstawicielami studentów należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

W opinii przedstawicieli doktorantów, Uczelnia respektuje prawo do samorządności doktoranckiej, zapewniając odpowiednie fundusze (w tym także na funkcjonowanie biura) oraz warunki lokalowe, wspierając jednocześnie samorząd w prawidłowym wykonywaniu jego ustawowych obowiązków. Samorząd wydziałowy może korzystać z pomieszczeń i budżetu przyznanych Samorządowi uczelnianemu. Przedstawiciele doktorantów mają zapewnione odpowiednie uczestnictwo w Radzie Wydziału oraz komisjach działających na podstawie wewnętrznych przepisów, związanych z szeroko rozumianym kształceniem doktorantów. Działalność Samorządu Doktorantów, w opinii uczestników studiów doktoranckich, jest dostatecznie widoczna. Należy podkreślić, że władze Uczelni i Wydziału Farmaceutycznego, w szczególności odpowiedzialne za sprawy doktorantów, umożliwiają im kontakt ze sobą w dogodnym czasie i miejscu.

Na Uczelni działa Biuro Karier, którego oferta jest skierowana także do uczestników studiów doktoranckich. W ramach prowadzonego projektu „Patent na biznes”, skierowanego m.in. do doktorantów, można skorzystać z bezpłatnych szkoleń przygotowujących do prowadzenia firmy typu spin-off i spin-out. W ramach szkoleń uczestnicy będą proszeni o przygotowywanie biznes planów na utworzenie własnej działalności gospodarczej. Nagrodą za najlepszy biznes plan jest 10.000 zł. Organizowane są także bezpłatne szkolenia, finansowane z funduszy Unijnych, mające na celu ułatwienie startu zawodowego. Biuro Karier organizuje również Spotkania z Medycznym Rynkiem Pracy. Ostatnie odbyło się w dniach 12-16 listopada 2012 r. i było cyklem szkoleń, warsztatów oraz prezentacji, przybliżających funkcjonowanie medycznego i farmaceutycznego rynku pracy. Natomiast w trakcie Medycznych Targów Pracy uczestnicy studiów doktoranckich mają możliwość nawiązania kontaktu z przedstawicielami instytucji polskich i zagranicznych firm działających w branży medycznej i farmaceutycznej, które w przyszłości mogą stać się ich pracodawcami.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wydział zapewnia właściwe wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne.**
- 2) Wydział podejmuje właściwe działania zapobiegawcze oraz posiada odpowiednie narzędzia do rozwiązywania sytuacji patologicznych.**
- 3) Działalność samorządu studenckiego i doktoranckiego przebiega prawidłowo. Uczelnia respektuje prawo do samorządności studenckiej oraz doktoranckiej, zapewniając odpowiednie wsparcie. Przedstawiciele samorządu studentów i doktorantów uczestniczą w pracach organów jednostki przewidzianych przepisami.**

8. System wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, jego spójność i zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości jak i te o charakterze ogólnym regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia na studiach I, II, IIIst. oraz studiach podyplomowych, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, systemem antyplagiatowym, wsparciem studentów, itp.

Warszawski Uniwersytet Medyczny przyjął wyraźną politykę jakości, określoną w uchwale Senatu nr 81/2012 z dnia 24 września br., której celem jest rozwój ogólnouczelnianej kultury jakości.

System zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia został ukonstytuowany uchwałą nr 121/2010 Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego z dnia 22 listopada 2010 r. Celem systemu jest zapewnienia warunków kształcenia zgodnych ze standardami krajowymi i krajowymi ramami kwalifikacji oraz wskazówkami Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Zgodnie z §1 ust. 3 system obejmuje swoim zakresem ocenę: programów kształcenia, realizacji procesów kształcenia, warunków realizacji kształcenia oraz efektów kształcenia.

Struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym jest przejrzysta i przebiega w dwóch płaszczyznach, tj. na poziomie Uczelni oraz jednostki organizacyjnej. Podstawowa struktura organizacyjno-funkcjonalna systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia została określona w załączniku nr 1 do cyt. uchwały, w skład której wchodzi Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, Wydziałowe Zespoły ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, które działają przy wsparciu Biura Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia, Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia, a także funkcjonujące na Wydziałach Rady programowe i Rady pedagogiczne. Ponadto w strukturze organizacyjnej Uczelni funkcjonują organy (Rektor, Senat, Dziekan, Rady Wydziałów) bądź komórki organizacyjne lub ciała (Senacka Komisja ds. Dydaktyki, Senacka Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich), którym przypisana została Statutowa lub regulaminowa odpowiedzialność za nadzór bądź realizację jakości kształcenia na Wydziałach.

Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia został powołany Zarządzeniem Rektora nr 72/2012 z dnia 29 września 2012 r. w składzie dwunastoosobowym reprezentowanym przez interesariuszy wewnętrznych tj. kadre, studentów, doktorantów. Uczelniany Zespół bezpośrednio podlega Rektorowi i pełni wobec niego funkcję doradczą, rekomendacyjną. Zadania Zespołu zostały zdefiniowane w uchwale Senatu.

Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia został powołany uchwałą Rady Wydziału Farmaceutycznego z dnia 26 września 2012 r. Zgodnie z dyspozycją §7 ww. uchwały Senatu WUM zadania Wydziałowego Zespołu powinny zostać dookreślone przez Radę Wydziału. Rada Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej nie wywiązała się z tego obowiązku. Zakres ten został pośrednio wyznaczony przez Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia.

W związku z intensywnym rozwojem systemu, w perspektywie Wydziałowy Zespół zamierza opracować regulamin swojej działalności, a planowane wdrożenie nowej uchwały w sprawie systemu zarządzania jakością w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym (określającej zakres,

cele, założenia, narzędzia i od nowa strukturę organizacyjną Systemu) będzie warunkować dalsze prace Zespołu.

W ramach struktury odpowiedzialności za zapewnienia jakości kształcenia, na Wydziale funkcjonuje 7 Rad Programowych, powołanych na podstawie uchwały Rady Wydziału Farmaceutycznego z dnia 26 września 2012 r. (5 dla kierunku farmacja oraz 2 dla kierunku analityka medyczna), w których skład wchodzi przedstawiciele kadry akademickiej i studentów Wydziału. Rady odpowiadają za tworzenie i okresową analizę programów kształcenia. Zasady działania Rad określa regulamin przyjęty Uchwałą Rady Wydziału nr 4/2012 z dnia 24 października 2011r.

Ponadto zgodnie z zapisami regulaminu studiów, na Wydziale funkcjonują Rady Pedagogiczne, na poszczególnych kierunkach i latach studiów, które zajmują się organizacją i przebiegiem procesu kształcenia, w tym analizą postępu i wyników osiągniętych przez studentów, stosowanych metod dydaktycznych, zasad oceniania studentów, planów zajęć i sesji. W posiedzeniach Rad uczestniczą przedstawiciele jednostek dydaktycznych, członkowie samorządu studenckiego roku, starości grup dziekańskich oraz, w miarę możliwości, Prodziekan ds. Dydaktyczno-Wychowawczych. Radami kierują Opiekunowie roku powołani przez Dziekana.

Strukturę podmiotów wchodzących w skład systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia należy uzupełnić jeszcze o Senacką Komisję ds. Dydaktyki. Jej kompetencje zostały określone w Statucie WUM i należą do nich m.in.: koordynowanie planów pracy dydaktycznej wydziałów, ocena stanu bazy dydaktycznej, inicjowanie badania poziomu przygotowania do pracy zawodowej absolwentów poszczególnych wydziałów.

Jak wskazują przedstawiciele Wydziałowego i Uczelnianego Zespołu wewnętrzny system zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym jest w fazie intensywnego rozwoju, zarówno w obszarze uregulowań formalnych jak i świadomości całej społeczności akademickiej. Niewątpliwie istotny wpływ na jego wymiar formalny w przyszłości będzie miał realizowany z Funduszy Strukturalnych UE projekt „Q Kultura Jakości Uczelni. Rozwój Systemu Zarządzania Jakością w WUM”, w wyniku którego zostaną określone m.in. szczegółowe ramy funkcjonowania Systemu, wytyczne dla wydziałowych systemów oraz 10 procedur: projektowania, oceny i doskonalenia programów kształcenia, oceniania studentów, hospitacji zajęć dydaktycznych, przygotowania nowych pracowników do dydaktyki, badania opinii (studentów, studentów uczestniczących w wymianie międzynarodowej, absolwentów, doktorantów, kadry akademickiej i pracodawców). Ponadto w „projekcie Q” założono silniejsze zaangażowanie i włączenie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w proces zarządzania jakością kształcenia w Uczelni m.in. planuje się powołanie ogólnouczelnianej Rady Pracodawców. Wprowadzony zostanie również obowiązek corocznej kompleksowej weryfikacji i oceny osiągniętych efektów kształcenia oraz przedstawiania jej w formie „Raportów z oceny efektów kształcenia” zatwierdzanych przez Radę Wydziału. Priorytetowym celem jest także wprowadzenie mechanizmów zmierzających do wyeliminowania nieuczciwych zachowań ze strony studentów (pomocy z zewnątrz podczas egzaminów). W szczególności, trwają intensywne prace nad implementacją ogólnouczelnianego systemu IT do przeprowadzania monitorowanych egzaminów testowych on-line. kompleksowego systemu zbierania danych o losach zawodowych absolwentów, który zostanie rozwinięty w ramach „projektu Q”. W ramach tego projektu planowane jest także wdrożenie ogólnouczelnianego, systematycznego programu hospitacji zajęć dydaktycznych, które obecnie nie są realizowane we wszystkich grupach nauczycieli akademickich. Projekt będzie realizowany w latach 2013-2014.

W kontekście planowanych zmian systemowych oraz dotychczasowych rozwiązań w ogólnouczelnianym systemie wewnętrznych aktów prawnych wyrazem działań w obszarze

normatywnym na Wydziale w zakresie zapewnienia jakości kształcenia było przyjęcie misji i strategii Wydziału (uchwała Senatu nr 71/2011 z dnia 26 września 2011 r.), w których określone zostały wyraźne priorytety na najbliższe lata powiązane również z jakością kształcenia w jednostce. Poza tym Władze Wydziału wskazują jako bezpośrednio powiązane z czynnikami wpływającymi na jakość kształcenia następujące uchwały Rady Wydziału, tj: w sprawie regulaminu Rad Programowych, z 15 lutego 2012 r. w sprawie zasad zapisywania się studentów na prace magisterskie; z 26 maja 2010 r. ustalono limit miejsc na prace magisterskie na kierunku farmacja; z 11 kwietnia 2012 r. wprowadzająca obowiązek formy pisemnej wszystkich egzaminów (w tym komisyjnych) przeprowadzanych dla studentów kierunków prowadzonych w Wydziale; z 19 stycznia 2011 r. w sprawie ustalenia limitu miejsc na fakultatywnych blokach programowych; a także decyzję Dziekana Wydziału z 11 kwietnia 2012 r. wprowadzająca obowiązek zaliczenia z oceną przedmiotów niekończących się egzaminem.

Na Wydziale nie zostały uregulowane kwestie związane z udziałem interesariuszy zewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia, a także skuteczności podejmowanych działań naprawczych, udziałem przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia; monitorowaniem losów absolwentów w celu badania zbieżności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy czy oceną posiadanych zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej. Część działań w tych obszarach podejmowanych jest na poziomie centralnym Uczelni, natomiast na poziomie Wydziału ma charakter nieformalny i wynika z bardzo dobrych relacji z przedstawicielami rynku pracy czy doskonałego rozeznania Władz Wydziału nt. ścieżek zawodowych absolwentów wynikającego z nieformalnych kontaktów Wydziału z absolwentami kierunków realizowanych w jednostce.

Dokonując oceny należy stwierdzić, iż na obecnym etapie wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale znajdują się w fazie rozwoju. Zarówno perspektywa zmian w uczelnianym systemie zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia jak i brak zasad tworzenia systemów zapewniania jakości kształcenia na wydziałach Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego uniemożliwia ocenę stopnia spójności i kompletności uregulowań w tym obszarze. Widoczna jest również dysproporcja regulacji prawnych oraz działań faktycznych podejmowanych w celu zapewnienia jakości kształcenia na studiach doktoranckich i studiach podyplomowych. Tylko nieliczne z nich odnoszą się do studiów doktoranckich. Natomiast studia podyplomowe nie zostały objęte zakresem funkcjonującego w uczelni systemu zapewnienia jakości kształcenia. Odnosi się do nich dopiero projekt nowej uchwały Senatu WUM w sprawie Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia, która przewiduje również wprowadzenie narzędzi doskonalenia jakości kształcenia na studiach doktoranckich. Ponadto należy podkreślić, iż podczas spotkania z nauczycielami akademickimi realizującymi proces kształcenia zdecydowanie wyczuwalny był brak informacji nt. działań podejmowanych na Wydziale w obszarze zapewniania jakości kształcenia zarówno w odniesieniu do ocen, monitorowania jak i jego doskonalenia. Upowszechnienie informacji nt. działań w obszarze zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale zdaniem tej grupy nie jest odczuwalne poza wynikami ankiet.

Na Wydziale nie zostały opracowane odrębne zasady gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat działań odnoszących się do poszczególnych obszarów mających wpływ na jakość kształcenia, wynikają one pośrednio ze Statutu Uczelni (kompetencji organów), Regulaminu studiów (zakresu odpowiedzialności Rad pedagogicznych), regulaminu Rad Programowych, i innych.

W trakcie wizytacji została przedstawiona do wglądu gromadzona i analizowana dokumentacja odnosząca się do wybranych czynników mających wpływ na jakość kształcenia i dotyczących przede wszystkim obszarów związanych z programami i planów studiów, jakością kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, rekrutacją kandydatów na studia, zasadami oceniania studentów, działalnością naukową jednostki, administracją w formie:

- 1) ogólnouczelnianej analizy ankiet studenckich, zawierających ogólną ocenę programów i zajęć, ocenę warunków studiowania a także ocenę przedmiotów i prowadzących,
- 2) ogólnouczelnianej analizy wyników rekrutacji i wyników osiągniętych przez studentów oraz oferuje przysposobienie pedagogiczne i pomoc metodyczną nauczycielom akademickim
- 3) okresowych ocen dorobku naukowego dydaktycznego i organizacyjnego pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych,
- 4) rocznych sprawozdań Dziekana z działalności Wydziału, zawierających ocenę zasobów,
- 5) sprawozdań GUS,
- 6) sprawozdań z działalności statutowej jednostki,
- 7) sprawozdań z działalności Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia,
- 8) centralnych sprawozdań z audytu wewnętrznego,

Większość informacji gromadzona jest jednak w sposób niezależny od siebie i nie w pełni zorganizowany. Uniemożliwia to poddawanie analizie wyników prowadzonych prac oraz ich efektywne wykorzystanie. Poza tym należy podkreślić, iż prace analityczne prowadzone są przede wszystkim na poziomie centralnym Uczelni (głównie przez Biuro Zarządzania Jakością i Oceny Kształcenia), i nie wynikają z potrzeb wizytowanej jednostki organizacyjnej ani nie są przedmiotem pogłębionej analizy ze strony Władz Wydziału.

Projekt nowej uchwały w sprawie systemu zarządzania jakością w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym wprowadzi obowiązek corocznej kompleksowej weryfikacji i oceny osiągniętych efektów kształcenia oraz przedstawiania jej w formie „Raportów z oceny efektów kształcenia” zatwierdzanych przez Radę Wydziału. Szczegółowe wytyczne konieczne do dokonania rzetelnej i pełnej (bazującej na licznych narzędziach, danych i uwzględniającej perspektywę wielu interesariuszy) zostaną zatwierdzone do końca tego roku kalendarzowego.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż działania podejmowane w obszarze związanym z gromadzeniem i analizą danych na Wydziale nie mają wielokrotnie charakteru kompleksowego, a dokumentacja gromadzona i analizowana nie jest w pełni kompletna.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale znajdują się w fazie rozwoju. Brak formalnie dookreślonego zakresu zadań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia utrudnia ich jednoznaczną identyfikację. W strategii Wydziału zostały przyjęte wyraźne cele jakościowe związane z wysokim poziomem kształcenia. Działania podejmowane w obszarze związanym z gromadzeniem i analizą danych na Wydziale nie mają często charakteru kompleksowego, a dokumentacja gromadzona i analizowana nie jest w pełni kompletna.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
strategia rozwoju		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji			X		
zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
prowadzenie badań naukowych	X				
współpraca krajowa i międzynarodowa	X				
system wsparcia studentów i doktorantów		X			
przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia,			X		

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Jednostka jako swoje silne strony podaje m.in.:

- sprawne działanie Systemu zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia;
- wysokokwalifikowaną kadrę naukowo-dydaktyczną;
- wysoką liczbę nauczycieli akademickich przypadających na jednego studenta;
- odpowiednią infrastrukturę;
- szeroka wymianę międzynarodową i współpracę naukową.

Do najważniejszych „słabości” Wydział zalicza:

- słabą współpracę naukową między jednostkami Wydziału
- wysoką liczbę pracowników na stanowiskach dydaktyczno-naukowych, których rozwój naukowy zatrzymał się po zrobieniu doktoratu
- zbyt wolne unowocześnianie warsztatu ćwiczeń laboratoryjnych dla studentów.
- brak Wydziałowego oddziału nauczania w języku angielskim
- bariery ograniczające możliwość studiowania osobom z niepełnosprawnością ruchową

Swe główne szanse rozwoju Wydział widzi w:

- ciągłym i intensywnym rozwoju współpracy ze środowiskiem gospodarczym (interesariusze zewnętrzni)
- uruchomieniem i pełnym wykorzystaniem nowopowstającego Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii (CePT)
- udział w programach umożliwiających dofinansowanie projektów naukowo-dydaktycznych ze środków krajowych oraz zagranicznych
- uzyskanie dofinansowania, z Funduszy Strukturalnych UE, na realizację projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni. Rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”

Jako najważniejsze zagrożenia Wydział podaje:

- czynniki demograficzne (malejąca liczba potencjalnych studentów)
- brak uregulowań prawnych dotyczących możliwości samodzielnego kształtowania wynagrodzeń
- rozciągnięte w czasie procedury przetargowe
- niedofinansowanie Uczelni, jako całości, co wpływa na zakres remontów i unowocześniania bazy dydaktycznej i naukowej.

Według Zespołu Oceniającego analiza SWOT została przez Jednostkę przeprowadzona prawidłowo, za wyjątkiem przyjęcia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości i Doskonalenia Kształcenia jako silną stronę. Z Raportu Powizytacyjnego wynika, że system ten jest cały czas w fazie tworzenia, i na chwilę obecną nie ma podstaw do jego oceny wyżej, niż „znacząco”. Wydział jednak słusznie postrzega jako swoją szansę uzyskanie dofinansowania na projekt „Q: Kultura Jakości Uczelni. Rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”. Wdrożenie tych rozwiązań powinno zaowocować stworzeniem kompletnego i dobrze funkcjonującego Wewnętrznego Systemu Zapewnienia

Jakości Kształcenia, co zdecydowanie wzmocni pozycje Jednostki na rynku usług edukacyjnych.

Przewodniczący Zespołu oceniającego

Prof. dr hab. Wojciech Mielicki

Uczelnia w odpowiedzi na Raport Powizytacyjny Zespołu Oceniającego PKA przedstawiła dokumenty, opisujące zmiany dotyczące struktury i działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dokumenty te, to Uchwała nr 4/2013 Rady Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej z dnia 20 lutego 2013r. w sprawie zatwierdzenia Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, oraz Uchwała nr 5/2913 Rady Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej z dnia 20 lutego 2013r. w sprawie powołania na Wydziale Rady Programowej Studiów Doktoranckich.

Oprócz informacji na temat prawnych umocowań WSZJK przedstawiono ponadto istniejące obecnie struktury Systemu, a także zakres jego działania.

Przeprowadzone przez Uczelnię i Wydział zmiany będą wpływały korzystnie na jakość kształcenia na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Uzasadnione zatem wydaje się podniesienie oceny kryterium 2 (wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia) ze „znaczącej” na „w pełni”. Jednocześnie należy podkreślić, że z odpowiedzi Uczelni na Raport Powizytacyjny nadal nie wynika, że rola interesariuszy zewnętrznych (przedstawicieli pracodawców czy organizacji zawodowych) w strukturach i działaniu WSZJK została sposób istotny wzięta pod uwagę. Proponuję zatem przyznać Wydziałowi ocenę pozytywną, ale z zaleceniem istotnego zwiększenia udziału interesariuszy zewnętrznych w strukturach i działaniu Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Tabela nr 3

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

